

Cultuurbeleidsplan

WATERMAAL-BOSVOORDE 2026-2031

Inhoudstabel

INLEIDING	2
OMGEVINGSANALYSE	4
KERNPARTNERS : MISSIE & VISIE	6
GEMEENSCHAPPELIJKE VISIE VOOR CULTUUR IN WATERMAAL-BOSVOORDE	9
SD 1. SCHOUDER AAN SCHOUDER: SAMEN STERKER IN EEN WARME EN INCLUSIEVE GEMEENTE	9
<i>OD1.1 Warme ontmoetingsplekken & derde plekken</i>	9
<i>OD 1.2 Sociale cohesie & intergenerationele verbinding</i>	10
<i>OD 1.3 Drempels wegwerken: financieel, sociaal en fysiek toegankelijk, mede-eigenaarschap</i> 14	
<i>OD 1.4 Taal, meertaligheid en inclusie als verbindende kracht</i>	16
SD 2. EEN CULTUURCOMMUNICATIE DIE VERBINDT, BEREIKT EN BETROKKEN MAAKT	19
<i>OD 2.1 Duidelijke, herkenbare en gedeelde cultuurcommunicatie</i>	19
<i>OD 2.2 Bewoners, ouders en vrijwilligers als ambassadeurs</i>	21
<i>OD 2.3 Doelgroepgerichte communicatie</i>	22
SD 3. WATERMAAL - BOSVOORDE ALS GROENE HALTE	24
<i>OD 3.1 Groene participatie & buurtwerking</i>	24
<i>OD 3.2 Ecologische cultuurprogrammatie & educatie</i>	25
<i>OD 3.3 Lokale partnerschappen</i>	27
SD 4. PARTICIPATIE : INWONERS ALS MEDE-DENKERS & MAKERS	28
<i>OD 4.1 Participatie in de voorbereiding van het cultuurbeleid</i>	28
<i>OD 4.2 Participatie in de uitvoering: co-creatie en mede-eigenaarschap</i>	29
<i>Indicatoren</i>	31
<i>Informatie naar de burger</i>	32
SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN	33
GEMEENTELIJKE CULTUURDIENST	33
GEMEENSCHAPSCENTRUM WABO	35
BIBLIOTHEEK ROZENBERG	37
AFSTEMMING OP ANDERE PLANNEN	41
<i>Klimaat Actie Plan (KAP) – Watermaal-bosvoorde</i>	41
<i>Gemeentelijke Brede School Plan</i>	43
BIJLAGEN	46

Inleiding

Het lokaal cultuurbeleidsplan van Watermaal-Bosvoorde kwam tot stand via een participatief traject waarin de Nederlandstalige cultuurdienst van de gemeente, het Gemeenschapscentrum Watermaal-Bosvoorde (GC WaBo), de bibliotheek Rozenberg en de Brede School samen richting gaven aan het cultuurbeleid voor de komende beleidsperiode. Vanuit hun eigen opdracht en expertise formuleerden zij gedeelde doelstellingen die inspelen op de specifieke context van Watermaal-Bosvoorde: een diverse, groene en residentiële gemeente met sterke buurtverbondenheid en een rijk verenigingsleven.

Ter ondersteuning van dit traject werd een brede bevraging opgezet in het kader van de opmaak van het cultuurbeleidsplan. Deze bevraging werd huis-aan-huis verspreid in de gemeente en bood inwoners de kans hun ervaringen, noden en verwachtingen rond cultuur, ontmoeting en communicatie te delen. De resultaten vormden een belangrijke inhoudelijke basis voor de keuzes en prioriteiten in dit beleidsplan.

In een gemeente die zowel groene woonkwaliteit als stedelijke complexiteit kent, vervult cultuur een verbindende rol over wijken, generaties en taalgrenzen heen. Zij creëert gedeelde ervaringen, versterkt sociale cohesie en biedt ruimte voor dialoog rond maatschappelijke thema's. Tegelijk waarborgt het Nederlandstalig cultuurbeleid een duidelijke en zichtbare plek voor het Nederlands binnen het Brusselse cultuurlandschap, in complementariteit en samenwerking met Franstalige partners.

Cultuurbeleid in Watermaal-Bosvoorde vertrekt vanuit vier kernprincipes. Ten eerste een rechtenbenadering: iedere inwoner heeft het recht om cultuur te beleven, te creëren en mee vorm te geven. Ten tweede inclusie: we werken drempelverlagend en actief naar diverse doelgroepen toe. Ten derde wijkgericht werken: cultuur is nabij, zichtbaar en ingebed in het lokale weefsel. Ten vierde duurzaamheid: we investeren in langdurige samenwerkingen, zorg voor publieke ruimte en een toekomstgericht cultureel ecosysteem.

Het cultuurbeleidsplan fungeert als een gezamenlijke leidraad voor de betrokken partners én als beleidsmatig kader voor het aanvragen van subsidie bij de Vlaamse overheid en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het plan is opgebouwd volgens de door deze overheden vooropgestelde structuur en vertrekt van vier inhoudelijke clusters:

1. **Schouder aan schouder:** samen sterker in een warm en inclusief Watermaal-Bosvoorde, met focus op ontmoeting, gemeenschapsvorming en toegankelijke cultuurplekken.
2. Een **cultuurcommunicatie** die verbindt, bereikt en betrokken maakt, afgestemd op de diversiteit van inwoners en buurten.
3. **Watermaal-Bosvoorde als groene** halte waar natuur, cultuur en mensen samenkomen, met aandacht voor groene ruimte, duurzaamheid en laagdrempelige beleving.
4. **Participatie:** Inwoners als mede-denkers & makers.

Dit beleidsplan is een gedeeld engagement van alle partners om, elk vanuit de eigen rol, bij te dragen aan een warm, inclusief en toekomstgericht cultuurbeleid, stevig lokaal verankerd en tegelijk open naar de Brusselse context en de werking van omliggende gemeentes.

Omgevingsanalyse

Watermaal-Bosvoorde onderscheidt zich binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als de groenste en minst dichtbevolkte gemeente. Met een bevolkingsdichtheid van 1.952 inwoners per km², tegenover gemiddeld 7.500 inwoners per km² in het gewest, biedt de gemeente een uitgesproken residentieel en landschappelijk karakter. Grote groene ruimtes zoals het Zoniënwoud en talrijke parken bepalen mee de leefomgeving en dragen bij aan een hoge levenskwaliteit.

Watermaal-Bosvoorde wordt gekenmerkt door sterke interne contrasten. Naast welvarende en rustige woonwijken bestaan er duidelijke pockets van socio-economische kwetsbaarheid, met name in de Dries en in de tuinwijken Le Logis-Floréal. Ongeveer 18% van de bebouwing in de gemeente bestaat uit sociale woningen, die sterk geconcentreerd zijn in deze wijken. Deze ruimtelijke segregatie vertaalt zich ook in een ongelijk cultureel bereik en participatie, wat een belangrijke uitdaging vormt voor het lokaal cultuurbeleid.

De bevolking van Watermaal-Bosvoorde telt in 2023 ongeveer 25.429 inwoners, waarvan 11.723 mannen en 13.706 vrouwen. De gemeente heeft een relatief hoge gemiddelde leeftijd van ongeveer 43 jaar en een uitgesproken oudere bevolking: 21% van de inwoners is 65 jaar of ouder, tegenover 13% op gewestelijk niveau. Tegelijk is er een groeiende groep jongeren tussen 12 en 17 jaar, vooral in de sociale wijk Dries en in de tuinwijken Le Logis-Floréal. Deze demografische tweedeling vraagt om een gedifferentieerd cultureel aanbod dat zowel inspeelt op vergrijzing als op de noden van jongeren in een kwetsbare context.¹

Sociaal-economisch situeert Watermaal-Bosvoorde zich gemiddeld boven het gewestelijk niveau wat inkomen betreft, maar ook hier zijn de interne ongelijkheden groot. Naast een kapitaalkrachtige midden- en hogere klasse is er een toenemende aanwezigheid van preciaire gezinnen, waaronder veel eenoudergezinnen en grote gezinnen van buitenlandse origine in de sociale woonwijken. Wat nationaliteit betreft is ongeveer 80% van de inwoners Belg, met een sterke aanwezigheid van EU-onderdanen. De diversiteit neemt toe, maar blijft ongelijk verspreid over het grondgebied.

¹ Gegevens gevonden via Contrat Culture van La Venerie, de gemeente- en stadsmonitor via <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/>, De Vlaamse Gemeenschapscommissie via <https://www.vgc.be/> en Cijferbank Brussel via <https://cijferbankbrussel.be/>.

Een belangrijke troef van Watermaal-Bosvoorde is het rijke en historisch verankerde culturele weefsel. De gemeente heeft een lange traditie als kunstenaarsgemeente en biedt sterke publieke ondersteuning aan cultuur. Het Nederlandstalige culturele aanbod wordt gedragen door onder meer het GC WaBo en de bibliotheek Rozenberg. In de gemeente zijn er weliswaar ook twee Franstalige academies met een lange geschiedenis: de Academie voor Schone Kunsten (opgericht in 1880) en de Academie voor Muziek en Podiumkunsten (1906), maar die zijn Franstalige en worden ook gesteund door de Waalse gemeenschap. Daarnaast is er een bijzonder dynamisch netwerk van culturele spelers en initiatieven. De gemeente investeerde actief in cultuur via bibliotheken en ludotheken, het Centrum voor Lokale Geschiedenis, tentoonstellingen in de Hooghuis en het voormalige station van Watermaal, het artiestenparcours, kunstenaarsateliers,...

Samengevat combineert Watermaal-Bosvoorde een uitzonderlijke ruimtelijke en groene context met een rijk cultureel ecosysteem, maar ook met duidelijke sociale en territoriale breuklijnen. De uitdaging voor het cultuurbeleid ligt in het verbinden van deze werelden: het versterken van culturele participatie in kwetsbare wijken, het aanspreken van jongeren en diverse gezinnen, alleenstaanden, ouderen en het verder benutten van cultuur als hefboom voor ontmoeting, inclusie en lokale samenhang.

Het cultureel verenigingsleven in Watermaal-Bosvoorde bestaat, naast heel wat actieve collectieven, uit een aantal sociaal-culturele verenigingen met een plaatselijke afdeling zoals August Vermeylenkring, Curieus, FemmaWabO, het Davidsfonds Oudergem-Wa-Bo en het Willemsfonds Zuid-Oost Brussel, Natuurpunt Brussel en Association of Nigerians Belux vzw. Zij ontplooiën een werking in Watermaal-Bosvoorde en zetelen als vereniging in de algemene vergadering van het Gemeenschapscentrum WaBo.

Kernpartners : missie & visie

Bibliotheek Rozenberg

Missie

De bibliotheek Rozenberg is de openbare Nederlandstalige bibliotheek van Watermaal-Bosvoorde en wil een open, warme en toegankelijke plek zijn voor iedereen. Als klein maar dynamisch huis van kennis, cultuur en ontmoeting bemiddelen wij actief tussen mensen en informatie, literatuur, ontspanning en digitale vaardigheden.

Wij werken in een geest van objectiviteit en onafhankelijkheid, vrij van levensbeschouwelijke, politieke en commerciële invloeden, binnen het kader van een democratische samenleving. Met een actuele, diverse en kwaliteitsvolle collectie en een breed activiteitenaanbod ondersteunen we de permanente ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen.

De bibliotheek is meer dan een uitleenplek: we zijn een derde plek waar mensen kunnen verblijven, studeren, lezen, ontmoeten en deelnemen. We treden ook buiten onze muren, via onze tuin, samenwerkingen en outreachende initiatieven, om zo cultuur en kennis dichterbij de bewoners van Watermaal-Bosvoorde te brengen.

Visie

Bibliotheek Rozenberg wil een open, inclusieve en inspirerende plek zijn in het hart van Watermaal-Bosvoorde, waar iedereen vrij toegang heeft tot kennis, cultuur, informatie en ontmoeting. Wij geloven dat een sterke bibliotheek bijdraagt aan een democratische, solidaire en veerkrachtige samenleving waarin mensen zich kunnen informeren, ontwikkelen en verbinden.

In een diverse en meertalige Brusselse context zien wij de bibliotheek als een verbindende kracht. We creëren ruimte waar verschillende talen, generaties en achtergronden elkaar ontmoeten in wederzijds respect. Taal, leesplezier en mediawijsheid vormen daarbij essentiële hefboomen voor gelijke kansen en maatschappelijke participatie.

Wij beschouwen de bibliotheek als een hedendaagse “derde plek”: een toegankelijke omgeving naast thuis en werk of school, waar mensen kunnen verblijven, studeren, lezen, reflecteren en elkaar ontmoeten. Rust en verdieping gaan er hand in hand met dialoog en uitwisseling. We stimuleren nieuwsgierigheid, kritisch denken en levenslang leren, en ondersteunen zowel individuele ontplooiing als collectieve verbondenheid.

Onze ambitie is een warme, toekomstgerichte bibliotheek die meebeweegt met maatschappelijke evoluties, zonder haar kernopdracht te verliezen: een betrouwbare, toegankelijke en verbindende publieke ruimte zijn waar iedereen welkom is.

Brede Schoolwerking Watermaal-Bosvoorde

Brede school is een breed lokaal samenwerkingsverband. De missie is om ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te maximaliseren. We vertrekken hiervoor vanuit de noden van de kinderen en jongeren en de kansen van de buurt en werken hieraan via:

- Het verbreden van de leer- en leefomgeving door meer partners aan te trekken en het aanbod te vergroten
- Het netwerk te versterken door professionaliseringskansen te bieden voor partners en samen in te zetten op gedeelde uitdagingen, elk vanuit zijn/haar eigen expertise
- Breed leren: leerkanalen bieden in een concrete maatschappelijke context waardoor de leerimpact verhoogt (levensecht leren)

We toetsen de kwaliteit van de werking af aan de mate van participatie van kinderen en jongeren, de diversiteit van het netwerk, de mate van inclusie van kinderen en jongeren in kansarmoede en de verbinding tussen vraag en aanbod

Cultuurdienst

De cultuurdienst van Watermaal-Bosvoorde ontwikkelt en ondersteunt een samenhangend en toekomstgericht cultuurbeleid dat inzet op verbinding, participatie en samenwerking. Vanuit haar regierol versterkt de dienst het lokale culturele ecosysteem en creëert zij de randvoorwaarden waarbinnen cultuur kan bloeien. De cultuurdienst stimuleert partnerschappen over beleidsdomeinen en taalgemeenschappen heen en werkt actief samen met lokale actoren, verenigingen, academies, kunstenaars, scholen, sociale organisaties en bewoners. Zij creëert ruimte voor initiatief, experiment en co-creatie en waakt erover dat cultuur in Watermaal-Bosvoorde toegankelijk, divers en maatschappelijk relevant is.

De cultuurbeleidscoördinator bewaakt en versterkt de gezamenlijke visie op het Nederlandstalig cultuurbeleid binnen de gemeente. Vanuit een verbindende rol vertaalt de cultuurbeleidscoördinator deze visie naar strategische doelstellingen, concrete acties en meetbare resultaten. De coördinator stimuleert structurele afstemming tussen partners, bevordert participatie van inwoners in voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid en ondersteunt de gemeente bij het uitbouwen van een duurzaam, geïntegreerd en breed gedragen cultuurbeleid. Daarbij wordt expliciet aansluiting gezocht bij het Vlaamse beleidskader en wordt cultuur gepositioneerd als hefboom voor sociale cohesie, gemeenschapsvorming en levenslang leren in een meertalige Brusselse context.

Gemeenschapscentrum Wabo

Missie

GC WaBo is hét groene gemeenschapscentrum van Brussel: een open, warme en verbindende plek in het hart van Watermaal-Bosvoorde waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en samen bouwen aan een inclusieve gemeenschap.

Wij creëren ruimte voor ontmoeting, culturele beleving, educatie en engagement. Vanuit een Nederlandstalige basis en met een grote openheid naar anderstaligen werken we drempelverlagend en participatief. We versterken sociale cohesie in een diverse stedelijke context door mensen samen te brengen rond cultuur, natuur, creativiteit en solidariteit.

Met een breed en laagdrempelig aanbod, van jeugdwerking en educatieve trajecten tot natuurbeleving, kunsteducatie, vrijwilligerswerk en receptieve werking, stimuleren we bewoners om actief deel te nemen aan het gemeenschapsleven en hun talenten te ontwikkelen. Het proces van samen leren, creëren en verbinden is voor ons even belangrijk als het resultaat.

Visie

Wij geloven dat ontmoeting en verbinding essentieel zijn voor een leefbare en veerkrachtige stad. Als één van de 22 Brusselse gemeenschapscentra willen we bijdragen aan levenskwaliteit, verbondenheid en duurzame ontwikkeling in Brussel.

WaBo is meer dan een gebouw:

- Een poort tussen stad en natuur, met het Zoniënwoud als unieke troef. We verbinden mensen met hun omgeving via natuurbeleving, beweging en kunst, en stimuleren bewust en duurzaam leven.
- Een ankerplek voor verenigingen, vrijwilligers, scholen, makers en buurtbewoners. We bieden ruimte, ondersteuning en vertrouwen zodat initiatieven kunnen groeien en mensen zich verankeren in hun buurt.
- Een antenne die luistert naar wat leeft. We signaleren noden en kansen in de gemeenschap en stemmen onze werking hier flexibel op af, in nauwe samenwerking met lokale en bovenlokale partners.

We willen dat elke inwoner – van jong tot oud, van nieuwkomer tot geboren Brusselaar – minstens één keer per jaar een betekenisvolle culturele of gemeenschapsvormende ervaring beleeft via WaBo.

Door ontdrempelend, verbindend, ondersteunend en activerend te werken, bouwen we stap voor stap aan een warme gemeenschap waar diversiteit een kracht is, waar ruimte is voor dynamiek én verstillig, en waar iedereen welkom is om te ontmoeten, te leren, te creëren of gewoon te zijn.

Gemeenschappelijke visie voor cultuur in Watermaal-Bosvoorde

SD 1. Schouder aan schouder: samen sterker in een warme en inclusieve gemeente

“We bouwen een warme en solidaire gemeente voor een betere sociale samenhang met toegankelijke en gastvrije ontmoetingsplekken waar iedereen zich welkom voelt, elkaar ontmoet, meedoet en/of zelf initiatief neemt, ongeacht leeftijd, achtergrond, taal of drempel.”

OD1.1 Warme ontmoetingsplekken & derde plekken

GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg functioneren als open en toegankelijke derde plekken² waar inwoners vrij kunnen binnenlopen, verblijven en elkaar ontmoeten, los van programmatie, inschrijving of consumptieverplichting.

Actie - Structurele vrije-inloopmomenten

- Wat: GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg organiseren herkenbare vrije-inloopmomenten waarop bezoekers vrij kunnen binnenlopen, zich ontspannen, elkaar ontmoeten, sociale contacten kunnen leggen of zelfstandig activiteiten doen, zonder dat iets “moet”: inschrijving, programmatie of consumptieverplichting. De organisaties zijn herkenbaar als plaatsen waar je welkom bent en je je welkom voelt. De focus ligt op toegankelijkheid en laagdrempelige aanwezigheid in het huis.
- Wie: GC WaBo (coördinatie WaBo-moment), Bibliotheek Rozenberg (coördinatie bib-moment), met ondersteuning van vrijwilligers en onthaalmedewerkers.
- Wanneer: vanaf 2026, met per locatie 1 tot 2 vaste vrije-inloopmomenten per week, op tijdstippen afgestemd op bezoekersstromen en beschikbare personeelsinzet.
- Opvolging: jaarlijkse registratie van bezoekersaantallen en kwalitatieve feedback (korte bevraging).
- Voorbeeld: Wekelijks open bar op vaste weekday in GC WaBo (tijdens zomermaanden in de tuin)

² Een ‘derde plek’ (*third place*) is een laagdrempelige, informele sociale omgeving buiten huis (eerste plek) en werk/school (tweede plek)

Actie - Inrichting en activering van verblijfsruimtes

- Wat: Onderzoek naar herinrichting en testen van zithoeken, leesplekken en informele ontmoetingsruimtes die verblijf stimuleren.
- Wie: GC & Bib, in samenspraak met gebruikers, gemeentelijke dienst patrimonium en dienst gebouwen VGC (mbt tot Wabo).
- Wanneer: 2026–2027 (testfase), bijsturing tot 2031.
- Opvolging: observatie van gebruik, feedbackmomenten met bezoekers en medewerkers.

Actie - Laagdrempelige ontmoetingsmomenten

- Wat: Regelmatige eenvoudige ontmoetingsactiviteiten (koffiemomenten, lees- en babbelmomenten, spel, buitenontmoetingen).
- Wie: GC & Bib, samen met vrijwilligers en lokale partners.
- Wanneer: minimaal 1 activiteit per maand per locatie vanaf 2026.
- Opvolging: jaarlijkse inventaris en evaluatie van type en bereik van activiteiten.

- Voorbeeld: Aperobar in GC WaBo, Tweemaandelijkse leeslamp/leesgroep in de bibliotheek of onze open Silent Reading-momenten in de zomer.

Actie - Versterken van onthaalcompetenties

- Wat: Vorming en intervisie rond gastvrij onthaal, inclusieve communicatie en omgaan met diversiteit / meertaligheid.
- Wie: GC & Bib (personeel), Cultuurdienst.
- Wanneer: minstens 1 vormingsmoment per jaar vanaf 2026.
- Opvolging: deelnamegraad en jaarlijkse reflectie in teamoverleg.

OD 1.2 Sociale cohesie & intergenerationele verbinding

Cultuurinitiatieven versterken de sociale cohesie en bevorderen ontmoeting en uitwisseling tussen generaties, mensen van diverse culturen samenbrengen, buurten en levensfasen. Alle generaties voelen zich betrokken bij buurtactiviteiten en cultuurinitiatieven. Senioren, jongeren en gezinnen ervaren dat hun kennis, ervaring en talenten gewaardeerd worden. Er ontstaat meer sociale verbinding en wederzijds begrip tussen verschillende leeftijdsgroepen.

In het kader van het cultuurbeleidsplan onderscheiden we volgende leeftijdsgroepen:

- 0–6 jaar: baby, peuter, kleuter
- 6–10 jaar: lagere school, 1ste graad (1ste–3de leerjaar)
- 10–14 jaar: kinderen/tieners, 2de graad lager/onderbouw secundair
- 14–18 jaar: jongeren, bovenbouw secundair
- 18–25 jaar: jongvolwassenen, studenten

- 25-70 jaar : volwassenen, actieve bevolking
- 70+ : senioren

Actie - Gericht aanbod voor - 6 jaar, baby's, peuters en kleuters

- Wat: Ontwikkelen van gericht en laagdrempelig aanbod voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Naast een extra aanbod van meer reguliere activiteiten voor de doelgroep van 4 tot 6 jaar, willen we ook sporadische momenten creëren voor ouders en kinderen jonger dan 4 jaar: een aanbod dat focust op ontmoeting, spel, taalrijke interactie, zintuiglijk spel en creatieve ouder-kindmomenten.
- Wie: GC WaBo ism Huis van het Kind, Bibliotheek Rozenberg, brede school en andere (o.a. lokale) partners.
- Wanneer: bevraging in 2026, testfase in 2027.
- Opvolging: kwalitatieve evaluatie.
- Bijvoorbeeld : Maandelijkse voorleesmomenten in de bibliotheek, creatieve ouder-kindmomenten in WaBo.

Actie - Gericht aanbod voor tieners (10-14 jaar) & jongeren (14-18 jaar)

- Wat: Er wordt een gericht cultureel aanbod ontwikkeld voor jongeren van 10 tot 14 jaar en tieners van 14 tot 18 jaar. Hierbij wordt onderzocht of het Jeugdhuis in Watermaal occasioneel Nederlandstalige jeugdactiviteiten kan huisvesten, georganiseerd door het GC Wabo, de Bibliotheek, de Cultuurdienst of externe partners. Daarnaast wordt nagegaan welke Nederlandstalige verenigingen of verenigingskoepels ondersteund kunnen worden om een werking op te starten of activiteiten te organiseren op het grondgebied van Watermaal-Bosvoorde. Ook mogelijke samenwerkingen met jeugdorganisaties uit de omliggende gemeenten, zowel binnen het Brussels Gewest als in de Vlaamse Rand, worden onderzocht om het aanbod te verruimen en uitwisselingen te stimuleren. Er wordt een aanvullend aanbod gecreëerd en uitgetest voor tieners (+ 9 jaar). GC WaBo heeft op dit ogenblik een reguliere werking en speelweken voor kinderen tot 9 jaar. Kinderen van de voorbije jaren zijn ondertussen groter geworden en er komt een vraag van ouders en de school naar een aanbod van +9 jaar. GC WaBo gaat in samenwerking met (lokale) en externe partners op zoek naar een uitdagend en geschikt aanbod.
- Wie: GC & Bib in samenwerking met lokale en bovenlokale partners, met jeugdwerk, sociale partners, brede school.
- Wanneer: bevraging in 2026, ontwikkeling in 2027, uitvoering vanaf 2028.
- Opvolging: deelnamegraad, continuïteit van deelname en kwalitatieve evaluatie.

Actie - Gericht aanbod voor de actieve bevolking (25-70 jaar)

- Wat : Het culturele aanbod beter afstemmen op het actieve deel van de bevolking (volwassenen, 25–70 jaar), met bijzondere aandacht voor actieve volwassenen die vandaag minder bereikt worden. De actie wil inspelen op hun nood aan inhoudelijke verdieping, hedendaagse cultuurbeleving en participatiemogelijkheden buiten de klassieke werkuren, en zo hun culturele betrokkenheid en maatschappelijke reflectie versterken. Ontwikkelen en testen van een gericht en kwaliteitsvol cultureel aanbod voor actieve volwassenen, aanvullend op het bestaande aanbod voor kinderen en senioren. Dit aanbod dient aan volgende criteria te voldoen:
 - Inhoudelijke diepgang en intellectuele prikkeling: een deel van het aanbod focust expliciet op reflectie, maatschappelijke thema's en hedendaagse vraagstukken (bv. democratie, diversiteit, klimaat, technologie, stedelijk leven), met aandacht voor kennisdeling en kritische dialoog. Ruimte voor hogeropgeleide en nieuwsgierige doelgroepen, zonder exclusief te zijn: zoals debatavonden, lezingen, leesgroepen, luistergroepen, filosofische cafés of artist talks.
 - Hedendaagse cultuurbeleving: aandacht voor actuele artistieke en culturele vormen (cross-overs, nieuwe media, performance, hedendaagse literatuur en non-fictie), geïnspireerd door good practices uit andere gemeenten en culturele huizen. Er wordt actief ingezet op trenddetectie en good practices uit andere gemeenten en culturele organisaties, zodat het aanbod relevant, vernieuwend en aantrekkelijk blijft.
 - Participatie en ontmoeting: activiteiten stimuleren uitwisseling tussen deelnemers en zijn niet louter consumptief, maar nodigen uit tot gesprek, samenwerking of co-creatie.
 - Tijdstip en format op maat van werkenden: activiteiten 's avonds of in het weekend, in compacte en toegankelijke formats (bv. lezingenreeksen, debatten, after-work activiteiten, korte trajecten, online toegankelijkheid).
- Wie: GC en Bibliotheek, in samenwerking met externe partners zoals sprekers, kunstenaars, academische of culturele organisaties en maatschappelijke actoren.
- Wanneer : 2027: ontwikkeling van het aanbod, doelgroepanalyse en selectie van formats Vanaf 2028: testfase met pilootactiviteiten en gefaseerde uitrol
- Opvolging en evaluatie: Deelnamegraad en profiel van deelnemers, Kwalitatieve evaluatie via feedback van deelnemers en partners

Actie - Intergenerationele cultuuractiviteiten

- Wat: Ontwikkelen en organiseren van jaarlijkse intergenerationele cultuuractiviteiten waarbij verschillende leeftijdsgroepen samen deelnemen aan één gezamenlijke activiteit. Het gaat om laagdrempelige en participatieve culturele formats zoals verhalen delen, creatieve ateliers, lees- en voorleesmomenten, samen koken of vieren. De activiteiten creëren warme, conviviale ontmoetingsmomenten waarin interactie tussen generaties een essentieel onderdeel van het programma vormt. Intergenerationele

uitwisseling staat centraal en kan verschillende vormen aannemen, zoals samenwerken, doorgeven van kennis en ervaringen of gezamenlijk creëren. Bij de opzet van elke activiteit wordt expliciet rekening gehouden met begrijpbaarheid en toegankelijkheid voor deelnemers van 6 tot 99 jaar, zodat alle generaties volwaardig kunnen participeren.

- Wie: GC & Bib, met lokale verenigingen, creatieve deelnemers, kunstenaars en vrijwilligers.
- Wanneer: jaarlijks vanaf 2027, 1 à 2 activiteiten per jaar.
- Opvolging: registratie, leeftijdsdiversiteit en feedback van deelnemers.

Voorbeeld: De Zelfmakerij in GW WaBo, een initiatief van een vrijwilligerscollectief, gericht op alle leeftijden.

Actie - Onderzoek participatie van geïsoleerde inwoners

- Wat: De integratie van sociaal geïsoleerde inwoners aan de hand van: Laagdrempelige kleinschalige cultuuractiviteiten (zie hoger derde plek) zoals leesgroepen, creatieve ateliers, vertelcafés, muziek- en erfgoedprojecten, aangepast aan het tempo en de noden van de doelgroep. Outreachende en mobiele cultuurwerking, waarbij activiteiten plaatsvinden op vertrouwde locaties (bv. buurtcentra, sociale ontmoetingsplaatsen), uitwisseling van locaties, of via samenwerking met welzijnspartners. Co-creatie met deelnemers, waarbij inwoners actief betrokken worden bij de inhoud en vormgeving van het aanbod. Aandacht voor toegankelijkheid (financieel, fysiek, mentaal en communicatief).
- Wie: GC & Bib (ontwikkeling, organisatie en uitvoering) in samenwerking met externe partners: welzijnsorganisaties, zorg- en buurtwerkingen, verenigingen waar armen het woord nemen, lokale zorgactoren, ... voor toeleiding, expertise en begeleiding van de doelgroep
- Wanneer: ontwikkeling in 2026, testfase vanaf 2027.
- Opvolging: deelnamegraad, continuïteit van deelname en kwalitatieve evaluatie.

Cultuurbeleid per wijk: maatwerk binnen één visie

Actie - Cultuur dichtbij: buurtgericht & extra muros werken

- Wat: Ontwikkelen en uitvoeren van kleinschalige, laagdrempelige cultuuractiviteiten in de buurten, bijvoorbeeld: workshops, vertel- en leesmomenen, optredens, participatieve projecten. Extra-muros activiteiten: een deel van het culturaanbod vindt bewust buiten GC en Bib plaats, op locaties zoals wijkpleinen, tuinen, scholen, woonzorgcentra of andere lokale ontmoetingsplaatsen. Actieve toeleiding van nieuwe doelgroepen, met aandacht voor gezinnen, jongeren, nieuwe Nederlandstaligen of Nederlandslustigen en sociaal geïsoleerde inwoners. Samenwerking met buurtpartners en lokale verenigingen om de lokale kennis, infrastructuur en netwerken optimaal te benutten. Er worden 2 wijkactiviteiten per jaar vastgelegd

waarvan minstens één in een kansarmere wijk. Er wordt rekening gehouden met wat respondenten van bevraging uit die wijken hebben aangegeven.

- Wie : GC WaBo : coördinatie en uitvoering. Bibliotheek: inhoudelijke en logistieke ondersteuning, aanleveren van publieksactiviteiten. Cultuurdienst: facilitator, communicatie en beleidsmatige ondersteuning. Lokale partners: buurtcomités, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties
- Wanneer Jaarlijks vanaf 2027, met minstens 2 buurtgerichte initiatieven per jaar, verspreid over meerdere wijken.
- Opvolging en evaluatie Spreiding en aantal van activiteiten over verschillende wijken

OD 1.3 Drempels wegwerken: financieel, sociaal en fysiek toegankelijk, mede-eigenaarschap

Watermaal-Bosvoorde wil dat iedereen kan deelnemen aan het Nederlandstalig cultuuraanbod, ongeacht financiële draagkracht, sociale achtergrond, taalniveau of fysieke mogelijkheden. Kernpartners engageren zich om drempels systematisch te detecteren, bespreekbaar te maken en gericht te verminderen, in nauwe samenwerking met externe organisaties en gebruikers.

Betaalbaarheid & sociale toegankelijkheid

Iedereen kan deelnemen, ongeacht financiële of sociale situatie. Doelgroepen ervaren GC en Bib als toegankelijk, uitnodigend en niet-beschamend. Drempels worden niet ad hoc, maar systematisch aangepakt.

Actie – Betaalbaar en gratis aanbod kenbaar maken

- Wat: Kenbaar maken van gratis of betaalbare activiteiten binnen GC en Bib.
- Wie: GC WaBo, Bibliotheek, Cultuur, Brede School.
- Wanneer: jaarlijks vanaf 2026.
- Opvolging: minstens 40% van het publieksaanbod is gratis of zeer laagdrempelig; jaarlijkse monitoring.

Actie – Actieve en niet-stigmatiserende communicatie

- Wat: kortingen, solidariteitsprijzen en kansentarieven zichtbaar en helder communiceren via alle kanalen. Begeleiding en vormingstraject opzetten.
- Wie: GC & Bib (communicatie).
- Wanneer: doorlopend.
- Opvolging: jaarlijkse check communicatie (website, flyers, onthaal).

Actie – Partnerwerking : Outreachend werken via lokale partners

- Wat: moeilijk bereikbare doelgroepen actief toeleiden via scholen, OCMW, wijkwerkingen en verenigingen. We gaan pro-actief naar de partners om een

breder publiek te betrekken. Vb. Leerkrachten informeren ouders hoe Paspardoe kan aangevraagd worden.

- Wie: cultuurdienst, (GC) & Bib .
- Wanneer: 2027–2031
- Opvolging: minstens 2 contactmoment per jaar;

Fysieke toegankelijkheid & veiligheid

Gebruikers ervaren GC en Bib als veilige en respectvolle ruimtes. Gebouwen worden stapsgewijs toegankelijker voor mensen met beperkte mobiliteit. Gebruikers en partners zijn betrokken bij infrastructuur keuzes.

Actie – Profilering als aantrekkelijke, herkenbare en gastvrije plekken

- Wat: Expliciet werken aan een warme, herkenbare en gastvrije onthaalcultuur in GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg, waar elke gebruiker zich welkom, gezien en gerespecteerd voelt. Dit omvat het versterken van aanspreekbaarheid, vriendelijkheid, respectvolle omgang, veiligheid, aandacht voor diversiteit en meertaligheid, en het zichtbaar maken van WaBo en de Bib als open en toegankelijke plekken.
- Wie: GC WaBo & Bibliotheek.
- Wanneer: doorlopend vanaf 2026.
- Opvolging: jaarlijkse teamreflectie en signalen registratie.

Actie – Toegankelijkheidsaudit en quick wins

- Wat: In 2027 wordt, aanvullend op de reeds uitgevoerde brandveiligheidsaudit, een toegankelijkheidsaudit uitgevoerd van GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg. De audit focust op fysieke toegankelijkheid (toegang, circulatie, sanitair), signalisatie, onthaal en bereikbaarheid. Op basis van het rapport worden onmiddellijk haalbare verbeteringen (“quick wins”) uitgevoerd en wordt een gefaseerd verbeterplan opgesteld voor grotere ingrepen.
- Wie: gemeente (patrimonium), GC & Bib.
- Wanneer: audit in 2027, quick wins 2027–2028.
- Opvolging: auditrapport en lijst gerealiseerde quick wins.

Actie – Lange termijnplanning fysieke toegankelijkheid

- Wat: Op basis van de toegankelijkheidsaudit wordt een meerjarenplanning opgesteld met prioritaire structurele ingrepen, zoals aanpassingen aan inkomzones, circulatie, sanitair, liften en publieksruimtes. De planning bevat een fasering, raming van investeringskosten en een duidelijke timing per ingreep.
- Wie: gemeente voor gemeentelijke ruimtes, GC WaBo in samenwerking met dienst gebouwen VGC & ABC.
- Wanneer: planning tegen eind 2028.
- Opvolging: opname in gemeentelijke infrastructuurplanning.

Mede-eigenaarschap van ruimtes

Actie – Gedeeld ruimtegebruik stimuleren

- Wat: In 2028 starten GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en de gemeente een concreet traject om gebruikers meer mede-eigenaarschap te geven over geselecteerde ruimtes binnen hun infrastructuur. In een eerste fase wordt één pilootruimte per locatie aangeduid (bv. foyer, leeshoek, polyvalente zaal of tuinzone) die samen met vaste gebruikers en verenigingen wordt heringericht als laagdrempelige ontmoetingsplek of “derde plek”. Het doel is om te testen hoe gedeeld ruimtegebruik kan bijdragen aan meer ontmoeting, betrokkenheid en sociale cohesie.
- Wie: GC, Bib, gemeente
- Wanneer: 2028.
- Opvolging: minstens 1 infomoment

Actie – Transparante informatie over zaal- en ruimteverhuur en -gebruik

- Wat: De cultuurdienst informeert culturele verenigingen in Watermaal-Bosvoorde actief over de mogelijkheden tot zaalverhuur en zaalgebruik in gemeentelijke infrastructuur en GC WaBo. Ook mogelijkheid tot (beperkt) zaalgebruik van Bibliotheek Rozenberg. Dit gebeurt via een heldere en gebundelde communicatie waarin beschikbaarheid, tarieven, aanvraagprocedures, technische faciliteiten en ondersteuningsmogelijkheden overzichtelijk worden toegelicht. De cultuurdienst ontwikkelt hiervoor een toegankelijke informatiepagina (online), en licht dit toe éénmaal per jaar op een event voor culturele actoren.
- Wie: Cultuurdienst, in samenwerking met GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg.
- Wanneer: 2026–2031 (structureel), met jaarlijkse actualisatie van informatie en minstens één infomoment per jaar.
- Opvolging / indicatoren: Jaarlijkse actualisatie van informatie; registratie van aantal infomomenten en deelnemers; stijging van het aantal culturele verenigingen dat gebruikmaakt van gemeentelijke zalen tegen 2028 t.o.v. 2026.

OD 1.4 Taal, meertaligheid en inclusie als verbindende kracht

Cultuur in Watermaal-Bosvoorde is een krachtige hefboom voor taalontwikkeling, ontmoeting en inclusie. GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg bieden laagdrempelige, plezierige oefenkansen Nederlands, zonder schoolse druk, met respect voor meertaligheid én met expliciete aandacht voor de Nederlandstalige identiteit.

Cultuur als oefenruimte Nederlands

Kinderen en ouders ervaren GC/Bib als ondersteunend voor taalontwikkeling. Oefenkansen Nederlands zijn laagdrempelig en niet schools. Meertaligheid wordt gewaardeerd als rijkdom.

Actie – Ouders en kinderen samen betrekken via speelse activiteiten

- Wat: De Bibliotheek en GC WaBo organiseren laagdrempelige lees-, cultuur- en spelactiviteiten waarbij ouders en kinderen samen participeren en actief betrokken worden bij het programma. Deze activiteiten versterken niet alleen taalontwikkeling en culturele beleving, maar bevorderen ook ouderbetrokkenheid en ontmoeting tussen gezinnen. Door gezamenlijke ervaringen centraal te stellen, wordt ingezet op gedeelde speel-, leer- en vrijetijdsmomenten die bijdragen aan sociale cohesie en een positief gezinsklimaat rond cultuur en lezen.
- Wie: Bibliotheek & GC WaBo, Brede School, Huis van het Nederlands (advies)
- Wanneer: jaarlijks vanaf 2027.
- Opvolging: minstens 2 extra activiteiten per jaar, registratie deelnemers.

Actie – NL-oefenkansen integreren in bestaand aanbod

- Wat: Cultuur- en vrijetijdsactiviteiten bewust inzetten als laagdrempelige, plezierige oefenkansen Nederlands, zonder schools karakter. Dit betekent dat we binnen bestaande activiteiten (bv. ateliers, verhalen, spel, workshops, ontmoetingsmomenten, uitstappen) expliciet aandacht geven aan speels taalgebruik, interactie, begrip via beelden en gebaren, herhaling, en positieve taalstimuli. Meertaligheid wordt hierbij als rijkdom en hulpbron benaderd.
- Wie: GC & Bib, Brede school, Huis van het Nederlands (advies)
- Wanneer: doorlopend.
- Opvolging: expliciete vermelding in programmatie; jaarlijkse evaluatie.
- VB : conversatietafels (wekelijks op woensdagvoormiddag in GC Wabo).

Meertalige en inclusieve werking

Werkings van GC en Bib, brede school ondersteunt meertaligheid, inclusie én het Nederlands op een niet-stigmatiserende manier.

Actie – Ondersteuning van animatoren

- Wat: GC WaBo/BIB ondersteunt zijn animatoren met concrete tools, methodieken en vorming rond meertaligheid, inclusie en toegankelijk taalgebruik in hun dagelijkse werking. Daarbij wordt gewerkt aan een positieve benadering van het Nederlands als verbindende taal, zonder andere talen of achtergronden te problematiseren. Tegelijk worden niet-Nederlandstalige animatoren gericht ondersteund in het versterken van hun functionele woordenschat en taalgebruik in het Nederlands, afgestemd op hun specifieke activiteiten, zodat zij zich zeker en professioneel kunnen uitdrukken in hun rol
- Wie: GC Wabo/BIB en externe partners.

- Wanneer: vanaf 2027.
- Opvolging: minstens 1 vormingsmoment per jaar.

Actie – Taalbuddy's bij publieksactiviteiten

- Wat: GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg starten in 2028 een pilootproject waarbij vrijwilligers of vaste bezoekers als taalbuddy nieuwe deelnemers informeel begeleiden tijdens activiteiten. Via peter- en meterschap helpen zij anderstalige bezoekers en nieuwkomers bij praktische vragen, stimuleren ze oefenkansen Nederlands en verlagen ze sociale drempels. Deze actie sluit aan bij het Brusselse buddyproject Compagnons (VGC) en stemt waar mogelijk af met bestaande buddywerkingen.
- Wie: GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg, in samenwerking met vrijwilligers en VGC/Compagnons.
- Wanneer: piloot 2028.
- Opvolging: piloot geëvalueerd, beslissing over structurele inzet.

Nederlandstalige identiteit als verbindende factor

Actie – Ruimte voor Nederlandstalige ontmoeting

- Wat: organiseren van ontmoetingsmomenten gericht op Nederlandslustigen
- Wie: GC WaBo & Bibliotheek.
- Wanneer: jaarlijks vanaf 2026.
- Opvolging: minstens 2 activiteiten per jaar, evaluatie via feedback.
- Vb. 11 juli viering.

Actie – Erfgoed & mondeling overlevering WB

- Wat: verhalen, foto's en getuigenissen over WB verzamelen en tonen. Het Centrum Lokale geschiedenis is een onderdeel van dienst Cultuur, werd eind 2005 opgericht met een driedelig doel: het opbouwen en exploiteren van een documentaire collectie en het promoten van het historisch erfgoed van de gemeente.
- Wie: Centrum Lokale geschiedenis, GC, lokale erfgoedpartners.
- Opvolging: minstens 1 uitwisselingsmoment per jaar

Actie – Charter voor taalgebruik binnen cultuurwerking

- Wat: ontwikkelen van een NL-charter met duidelijke afspraken over taalgebruik bij culturele activiteiten.
- Wie: GC WaBo, Bibliotheek, cultuurdienst
- Wanneer: 2026
- Opvolging: charter gedeeld en toegepast; jaarlijkse evaluatie.

SD 2. Een cultuurcommunicatie die verbindt, bereikt en betrokken maakt

“Watermaal-Bosvoorde wil een duidelijke, herkenbare en inclusieve cultuurcommunicatie uitbouwen die bewoners niet alleen informeert, maar ook betreft, verbindt en activeert.”

OD 2.1 Duidelijke, herkenbare en gedeelde cultuurcommunicatie

Bewoners herkennen cultuur in Watermaal-Bosvoorde als één samenhangend verhaal. Digitale en gedrukte communicatie versterken elkaar. Communicatie draagt bij aan een herkenbare cultuur identiteit van 1170.

Actie – Uitbouw van Culture · Cultuur 1170 als lokaal overkoepelend cultuurkanaal

- Wat: Ontwikkelen van Culture - Cultuur 1170 als een herkenbaar, tweetalig en overkoepelend communicatiekanaal voor het culturele aanbod van Watermaal-Bosvoorde, aanvullend op de algemene gemeentelijke communicatie. Cultuur · Cultuur 1170 centraliseert informatie over culturele activiteiten die door de gemeente worden georganiseerd of ondersteund en fungeert als duidelijk aanspreekpunt voor inwoners, cultuuractoren en bezoekers. De actie beoogt meer zichtbaarheid, betere toegankelijkheid van cultuurinformatie en een versterkt gevoel van culturele verbondenheid. Er wordt een kaderende cultuurnota ingediend op het college.
- Wie: Cultuurdienst (coördinatie), in samenwerking met GC WaBo, Bibliotheek, Brede School, Dienst Communicatie en Dienst IT.
- Wanneer: Opstart in 2026, gefaseerde uitbouw en verankering in de periode 2028–2031.
- Opvolging: Gebruik van Cultuur · Cultuur 1170 door alle betrokken cultuurpartners en jaarlijkse evaluatie van zichtbaarheid en bereik.

Actie – Centralisatie van cultuurinformatie via een bovenlokale gedeelde agenda

- Wat: Centraliseren van de culturele informatie van de gemeente via één geautomatiseerde culturele agenda op een vaste pagina “Cultuur · Cultuur 1170” op de gemeentelijke website. De agenda wordt gekoppeld aan Visit Brussels (Agenda.be) via het bestaande convenant, waardoor evenementen automatisch worden doorgegeven, administratieve lasten verminderen en de zichtbaarheid van het lokale cultuuraanbod wordt vergroot, zowel lokaal als regionaal. De pagina fungeert als duurzaam en institutioneel verankerd informatiepunt.
- Wie: Cultuurdienst (inhoud en beheer), Dienst IT (technische integratie), Dienst Communicatie (afstemming), Visit Brussels.
- Wanneer: Realisatie vanaf 2026, structureel gebruik vanaf ingebruikname.
- Opvolging: Correcte werking van de agenda, actualiteit van de informatie en gebruik door cultuuractoren.

Actie: Herkenbare visuele stijl voor Cultuur 1170

- Wat: Een gedeelde, herkenbare en toegankelijke visuele identiteit ontwikkelen voor de gezamenlijke culturele werking van het platform Cultuur 1170. De visuele stijl versterkt de zichtbaarheid, samenhang en herkenbaarheid van het culturele aanbod in Watermaal-Bosvoorde en ondersteunt een duidelijke en inclusieve communicatie naar inwoners en bezoekers.
 - Ontwikkeling en implementatie van een gemeenschappelijke visuele stijl voor de culturele partners van Cultuur 1170. Deze visuele identiteit:
 - weerspiegelt het culturele karakter van Watermaal-Bosvoorde: creatief, menselijk, verbindend, lokaal verankerd en tweetalig (NL/FR);
 - is inzetbaar voor zowel online als offline communicatie (sociale media, affiches, flyers, nieuwsbrieven, website, banners);
 - bestaat uit een samenhangend geheel van illustraties, grafische elementen en richtlijnen;
 - wordt praktisch toepasbaar gemaakt via aanpasbare templates (bv. Canva), zodat alle partners er autonoom mee aan de slag kunnen;
 - wordt vastgelegd in een duidelijke stijlgids en ondersteund door een overdrachts- en opleidingsmoment voor medewerkers.
- Wie: Cultuurdienst Watermaal-Bosvoorde: opdrachtgever en coördinator van het traject. GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en andere cultuurpartners van Cultuur 1170: inhoudelijke input, gebruik en implementatie. Externe ontwerper of bureau: ontwikkeling van de visuele identiteit en tools
- Wanneer: Ontwikkeling en uitrol in één traject, met oplevering binnen het beleidsplan (timing volgens projectplanning), en structureel gebruik vanaf implementatie.
- Opvolging en evaluatie: Oplevering van de visuele identiteit, illustratiebibliotheek, templates en stijlgids
Effectief gebruik van de visuele stijl door de cultuurpartners van Cultuur 1170 waar relevant. (voor grote events/ gezamenlijke events/ ...)
Regelmatige evaluatie van toepasbaarheid en herkenbaarheid in communicatie. Bijsturing of uitbreiding van de beeldbank indien nodig.

Actie – Heldere taal in de communicatie

- Wat: Toepassen van duidelijke en toegankelijke taal (waar mogelijk op B1-niveau) voor alle communicatie van GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg. Dit omvat het systematisch testen van teksten op begrijpelijkheid, het gebruiken van taaliconen voor taalinfo en publieksprofielen, het hanteren van één visuele lijn in drukwerk en digitale communicatie, en het afstemmen van woordgebruik en beeldtaal op een breed en divers publiek. Door deze gezamenlijke aanpak herkennen bewoners cultuurcommunicatie van 1170 als één consistent verhaal, ongeacht het kanaal of de afzender.
- Wie: Cultuur, GC & Bib (communicatie).
- Wanneer: doorlopend.
- Opvolging: jaarlijkse communicatie-audit door externe bij de doelgroep.

Actie - Warm onthaal voor nieuwe inwoners

- Wat: Ontwikkeling en implementatie van een cultuurgericht onthaaltraject voor nieuwe inwoners, waarin cultuur wordt ingezet als hefboom voor ontmoeting, verbinding en participatie. Watermaal-Bosvoorde kent veel verhuisbeweging, internationale instroom en veel gezinnen die de lokale netwerken nog niet kennen. Het traject omvat: Een duidelijke en toegankelijke introductie tot het lokale cultuurlandschap (GC, bibliotheek, verenigingen, evenementen, erfgoed, amateurkunsten, ...); Een cultureel onthaalmoment (fysiek en/of digitaal) waarbij nieuwe inwoners persoonlijk worden verwelkomd en in contact komen met het aanbod.; Een onthaalpakket met culturele informatie (brochures, UiTPAS, agenda, kortings- of kennismakingsacties).; Aandacht voor diversiteit en meertaligheid, in samenwerking met FR-partners en andere relevante actoren.
- Wie: Cultuurdienst (coördinatie), GC, Bib, gemeente. (ism FR-partners)
- Wanneer: traject uitgewerkt in 2026, uitvoering vanaf 2027.
- Opvolging: indicator : aantal bereikte nieuwe inwoners en deelname aan onthaalmomenten.

OD 2.2 Bewoners, ouders en vrijwilligers als ambassadeurs

Bewoners voelen zich mede-eigenaar van cultuurinitiatieven. Cultuurinformatie circuleert ook via informele netwerken. Vrijwilligers en ouders versterken de zichtbaarheid van cultuur.

Actie – Ambassadeurs cultuur1170 : Verhalen van gebruikers zichtbaar maken

- Wat: Het systematisch verzamelen en delen van korte, authentieke getuigenissen van bezoekers, vrijwilligers en artiesten die betrokken zijn bij het culturele aanbod van de gemeente. De actie omvat: Korte verhalen, quotes of portretten die tonen hoe inwoners cultuur beleven en welke betekenis dit voor hen heeft. Verhalen afkomstig uit diverse culturele contexten: activiteiten in het GC, de bibliotheek, amateurkunsten, erfgoed en participatieve projecten. Content wordt aangeleverd door de centra (GC en Bib). Verspreiding gebeurt via communicatiekanalen van de centra zelf en de cultuur1170-kanalen (gecoördineerd door de cultuurdienst), met name sociale media en de nieuwsbrief. Inzet van verschillende formats (tekst, foto, korte video of audio), met aandacht voor toegankelijkheid en inclusiviteit. Verankering van storytelling als een structureel onderdeel van de culturele communicatie.
- Wie: Cultuurdienst: coördinatie, redactionele afstemming en verspreiding via cultuur1170-kanalen. Gemeenschapscentrum (GC) en Bibliotheek: aanleveren van content en contact met gebruikers. Vrijwilligers, artiesten en cultuurgebruikers als inhoudelijke stemmen
- Wanneer: doorlopend, met een afgesproken publicatiefrequentie. (vb maandelijks)
- Opvolging/indicatoren: regelmatige publicatie, bereik via nieuwsbrief en sociale media

Actie – “Breng iemand mee”-strategie

- Wat: occasionele acties waarbij bezoekers expliciet iemand meebrengen (vriend, buur, collega). In lijn met het ambassadeursprogramma zetten we een “breng iemand mee”-campagne op poten - zo geven we de kans aan elke frequente bezoeker om ook die ambassadeursrol op te nemen en krijgen we nieuwe bezoekers in onze centra. Door middel van een herkenbare communicatiestijl zullen bepaalde evenementen (auteurslezingen in de bib, workshops in het GC, ...) een ‘breng iemand mee’-embleem opgeplakt krijgen, om bezoekers te motiveren om iemand mee te pakken die de bib en/of het GC mogelijks nog niet kent.
- Wie: GC & Bib, gemeente.
- Wanneer: jaarlijks.
- Opvolging: deelname en feedback.

OD 2.3 Doelgroepgerichte communicatie

Inwoners uit verschillende leeftijdsgroepen voelen zich gehoord. Aanbod sluit beter aan bij interesses en buurtcontext. Moeilijk bereikbare doelgroepen worden structureel bereikt.

Actie – Alternatieve en wijkgerichte communicatiekanalen

- Wat: Er wordt ingezet op wijkgerichte verspreiding via aanplakborden, buurtpunten, scholen en lokale handelszaken. Daarbij wordt per wijk bekeken welke kanalen het meest effectief zijn om specifieke doelgroepen te bereiken. Door samen te werken met lokale sleutelfiguren en partners wordt de zichtbaarheid van het cultuuraanbod versterkt en wordt ook een publiek bereikt dat minder actief gebruikmaakt van digitale communicatiekanalen.
- Wie: cultuurdienst & partners, zoals buurthuizen.
- Wanneer: 2027–2031.
- Opvolging: minstens 5 wijkgerichte verspreidpunten per jaar.

Actie – Afstemming tussen lokale actoren

- Wat: De gemeente organiseert structurele afstemmingsmomenten tussen de Nederlandstalige kernpartners, cultuurdienst, GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg, Brede School, binnen het bestaande Cubelco-overleg. Tijdens deze overlegmomenten worden programmatie, communicatieplanning, publieksacties en belangrijke timingmomenten op elkaar afgestemd om overlap te vermijden (vb. Film), gezamenlijke initiatieven te versterken (conversatietafels, groene halte) en het bereik te optimaliseren. Er wordt expliciet aandacht besteed aan spreiding van activiteiten in de kalender en gedeelde doelgroepenbenadering. Occasioneel wordt het overleg uitgebreid met externe partners zoals het lokaal dienstencentrum, buurthuizen, cultuurambtenaar bij ocmw, ...

Daarnaast wordt op regelmatige basis afgestemd met de Franstalige culturele partners via het Cultuurplatform. Deze overlegmomenten hebben als doel wederzijdse informatie-uitwisseling, het identificeren van opportuniteiten voor samenwerking en het versterken van de samenhang tussen het Nederlandstalig en Franstalig cultuuraanbod in Watermaal-Bosvoorde. Hierbij wordt ingezet op complementariteit in programmatie, gedeelde publiekswerking en gezamenlijke communicatie waar relevant.

De afstemming draagt bij aan een coherent en zichtbaar cultuurbeleid over taalgrenzen heen, verhoogt de efficiëntie van communicatie-inspanningen en versterkt de samenwerking tussen lokale actoren.

In 2026 doet de cultuurdienst onderzoek naar de haalbaarheid van een geïntegreerde digitale (interne) cultuurkalender (NL–FR), in samenwerking met GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en de Franstalige culturele partners.

- Wie: cultuurdienst, GC, Bib/ cultuurdienst, Bib, Brede School en Lokaal Dienstencentrum & FR partners.
- Wanneer: Elke maand met Kernpartners / Om de 3 maand met FR Partners
- Opvolging: afspraken vastgelegd en geëvalueerd.

SD 3. Watermaal - Bosvoorde als groene halte

Waar natuur, cultuur en mensen samenkomen

“Watermaal-Bosvoorde ontwikkelt zich als een groene culturele halte waar natuurbeleving, cultuurparticipatie en ontmoeting elkaar versterken. Via cultuur, educatie en participatie verhogen we het ecologisch bewustzijn en de verbondenheid met het groene karakter van de gemeente. Groen is leven!”

OD 3.1 Groene participatie & buurtwerking

Bewoners en lokale groepen nemen actief deel aan groene en duurzame initiatieven in en rond GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg, met aandacht voor ontmoeting, betrokkenheid en laagdrempelige participatie.

Actie – Participatieve groene initiatieven & tuindagen

- **Wat:** Jaarlijks organiseren en ondersteunen van participatieve groene initiatieven in en rond GC WaBo.
Dit omvat:
 - het mee ondersteunen van ideeën en kleine initiatieven van bewoners rond tuinieren, vergroening, composteren, waterbeheer of duurzaamheid (1 à 2 per jaar),
 - én het organiseren van 1 à 2 participatieve tuindagen per jaar, waarop buurtbewoners, vrijwilligers en partners samen werken aan biodiversiteit, groene ingrepen en een gedeelde buurtplek. De tuindagen vormen het jaarlijks ankerpunt, waar ook ideeën van bewoners een plek krijgen en zichtbaar worden uitgevoerd.
- **Wie:** GC WaBo (coördinatie & uitvoering), Bibliotheek Rozenberg (communicatie), cultuurdienst (afstemming binnen VGC-context), dienst duurzaamheid (inhoudelijke ondersteuning), buurtbewoners, vrijwilligers en lokale experts.
- **Wanneer:**
 - 2027: testfase met eerste participatieve tuindag en verkenning bewonersinitiatieven.
 - Vanaf 2028: jaarlijkse tuinactiviteiten + ondersteuning van 1 à 2 bewonersinitiatieven.
- **Opvolging:** Registratie van aantal deelnemers, ondersteunde bewonersinitiatieven; jaarlijkse evaluatie met bewoners, vrijwilligers en partners om impact, nood en verbeterpunten te bepalen.

Actie - Activering van de bibtuin/zadenbib/plantenbib

- **Wat:** Jaarlijks minstens 2 publieksmomenten in en rond de bibtuin/zadenbib/plantenbib/stekjesuitwisseling (bv. oogstmoment, kruidenworkshop). Groen doet leven. Als groenste gemeente van Brussel mogen we dus geen enkele kans missen om ook ons eigen groen in te zetten voor het buurtleven. We vormen een deel van de bibliotheekstuin om tot een

collectieve kruidentuin/pluktuin, waar bezoekers vrij kruiden mogen plukken. Om de kruidentuin beter te omkaderen en geïnteresseerden ook beter te informeren over de werking van zo'n kruidentuin - en, om uiteindelijk ook bezoekers in de kruidentuin te krijgen, organiseren we minstens twee publieksmomenten per jaar in en/of rond onze (kruiden)tuin. Zo'n publieksmoment kan bijvoorbeeld een kruiden-workshop zijn over welke kruiden welke speciale eigenschappen hebben en hoe je ze moet verzorgen, of het kan een uitwisselingsmoment zijn waar bezoekers hun eigen kruiden, stekjes of zaden komen uitwisselen. Daarbij staan we ook expliciet open voor vrijwilligersinitiatieven rond kruiden en de (kruiden)tuin. Op die manier trachten we twee vliegen in een klap te slaan: we zetten in op natuurbeleving en het groene kloppende hart van Watermaal)-Bosvoorde én we bevorderen op basis daarvan de gemeenschapsbeleving en de economie in de buurt.

- Wie: Bibliotheek Rozenberg, GC Wabo i.s.m. vrijwilligers en lokale partners
- Wanneer: Jaarlijks vanaf 2027
- Opvolging: Minstens 40 deelnemers per jaar, korte publieksfeedback

Actie - Ontwikkeling voedselbos

- Wat: Stapsgewijze ontwikkeling van een voedselbos in de tuin van GC WaBo
Wie: GC WaBo (trekker), deelnemers, bewoners, vrijwilligers, gespecialiseerde partners, Brede school
- Wanneer: Jaarlijkse acties vanaf 2027, doorlopend tot 2030
- Opvolging: Jaarlijks voortgangsoverzicht (acties, deelnemers)

OD 3.2 Ecologische cultuurprogrammatie & educatie

Cultuur, educatie en natuur worden geïntegreerd in een samenhangend aanbod dat ecologisch bewustzijn versterkt bij Breed publiek.

Actie – Natuur- en klimaatbewuste workshops, wandelingen en artistieke projecten

- Wat: Jaarlijks organiseren van een gecombineerd aanbod van circa 4 activiteiten rond natuur, duurzaamheid, klimaat en bewust leven. Dit omvat zowel workshops, wandelingen en lezingen voor volwassenen als één artistiek traject of residentie dat de relatie tussen mens, natuur en klimaat centraal stelt.

Het artistieke onderdeel (bv. een maaktraject, residentie, veldonderzoek, performance of installatiefase in het groen) wordt geïntegreerd in het jaarprogramma en resulteert in een publiek moment zoals een toonmoment, wandeling, uitstalling of artistiek gesprek. En een bijkomend specifiek aanbod voor kinderen.

Zo ontstaat een samenhangend en toegankelijk ecologisch cultuurprogramma dat zowel informeert, activeert als artistiek verdiept.

- Wie: GC WaBo, Cultuurdienst en Bibliotheek Rozenberg, in samenwerking met kunstenaars, lokale experts, (milieu)verenigingen en andere relevante partners.
- Wanneer: Jaarlijks vanaf 2027.
Het aanbod wordt per jaar geconcretiseerd op basis van partnerschappen, seizoenen, beschikbaarheid van kunstenaars en actuele ecologische thema's.
- Opvolging: Monitoring van deelnamecijfers, publieksbereik, kwalitatieve feedback en publiek draagvlak.
Voor het artistieke traject: registratie van het publiek moment, bereik en inhoudelijke reflectie met kunstenaar/partner.

Actie – Onthaasten : Culturele rust- en herstelmomenten

- Wat: Organiseren van 1 à 2 culturele rust- en herstelmomenten per jaar die inzetten op verstillig, traagheid, ontspanning en welzijn, steeds in verbinding met het groene karakter van Watermaal-Bosvoorde. Deze momenten kunnen plaatsvinden in het groen of binnen, maar zijn steeds geïnspireerd door natuur, seizoenen of natuurlijke elementen. Voorbeelden zijn immersieve klank- of muziekruimtes, ligconcerten met ambient, soundscapes of zachte live-muziek, rustige luistermomenten, natuurmeditaties, poëzie in het groen, ademhalings- of bewegingsactiviteiten, of andere vormen van culturele onthaasting die de natuurbeleving versterken en deelnemers bewust laten vertragen. (Vb. onthaast activiteiten toevoegen zoals yoga, silent reading)
- Wie: Bibliotheek Rozenberg en GC WaBo, gemeente
- Wanneer: Vanaf 2027
- Opvolging: Aantal deelnemers en kwalitatieve feedback (beleving, rustervaring, impact op welzijn).

Actie - Ontwikkelen van een residentiewerking in en rond het groen.

- Wat: Ons doel is om een veilige ontmoetingsplek te zijn voor mensen uit de buurt. In ons aanbod ligt de focus op workshops in en rond het groen/ natuur/ bos. We willen op vaste tijdstippen een ruimte openstellen voor jonge kunstenaars/ artiesten die op zoek zijn naar gratis atelierruimte voor een bepaalde periode of project. In samenspraak met de resident organiseren we graag een slotmoment in de vorm van een expo of workshop.
- Wie: GC WaBo
- Wanneer: testfase 2027
- Opvolging: publieke presentatie

Actie - Open zomertuinen voor gezinnen

- Wat: vanaf de maand mei experimenteren GC WaBo en BiB met een maandelijkse activiteit in het weekend tuinen van de centra. De activiteit is een open aanbod voor en in samenwerking met gezinnen
- Wie: GC WaBo, BIB, vrijwilligers en externe (lokale) partners
- Wanneer: Testfase 2026, Jaarlijks vanaf 2027
- Opvolging: publieksbereik

Bijvoorbeeld: naar analogie van de speelzondag met een aanbod op zondag van sport en spel tussen 14 en 16:00 uur voor ouders en kinderen tussen 4 en 9 jaar.

OD 3.3 Lokale partnerschappen

De cultuurpartners versterken structurele samenwerkingen rond groen, klimaat en duurzaamheid.

Actie - Lokaal groen netwerk

- Wat: Uitbouw van een netwerk met minstens 3 structurele partners
- Wie: Cultuurdienst (coördinatie), GC WaBo, bibliotheek
- Wanneer: Tegen eind 2026
- Opvolging: Aantal partners en gezamenlijke projecten

Actie - Monitoring en reflectie

- Wat: Jaarlijks 1 gezamenlijk reflectiemoment met partners en bewoners cfr. Transitiecafés klimaatplan.
- Wie: Cultuurdienst (coördinatie)
- Wanneer: Jaarlijks vanaf 2027
- Opvolging: Bijsturing van acties in volgende werkjaren

SD 4. Participatie : inwoners als mede-denkers & makers

OD 4.1 Participatie in de voorbereiding van het cultuurbeleid

In het kader van de opmaak van het cultuurbeleidsplan werd een brede, participatieve bevraging georganiseerd bij de inwoners van Watermaal-Bosvoorde. Met deze kwalitatief-kwantitatieve enquête wilden we zoveel mogelijk stemmen horen en ruimte geven aan ideeën, noden en ambities rond cultuur in de gemeente. Bewoners konden online deelnemen via de culturele partners en de gemeentelijke kanalen in het Nederlands en het Frans. Daarnaast viel er bij alle inwoners een tweetalige vragenlijst in de bus. De ingevulde formulieren konden eenvoudig per mail worden bezorgd of gedeponneerd in de stembussen in de bibliotheek, het gemeenschapscentrum en het gemeentehuis. Als blijk van waardering voor hun betrokkenheid ontvingen deelnemers een unieke illustratie van het gemeentehuis.

In totaal werden bijna 400 (395) respondenten bereikt: 230 via papieren enquêtes (NL en FR samen), 92 via een digitale Franstalige versie en 73 via een digitale Nederlandstalige versie. Voor een gemeentelijke NL cultuurbevraging is dit een zeer degelijke respons. De bevraging is niet representatief in statistische zin, maar biedt wel een breed en richtinggevend inzicht in noden, drempels, verwachtingen en ideeën van inwoners. De resultaten vormen daarom een waardevolle inhoudelijke basis voor dit beleidsplan.

EERSTE BEKNOPTTE ANALYSE (zie bijlage)

Actie – Analyse en terugkoppeling van de Cultuurbevraging

- Wat: De resultaten van participatieve bevraging worden systematisch geanalyseerd per doelgroep en per wijk, met bijzondere aandacht voor terugkerende noden, voorstellen en drempels. De cultuurdienst bundelt de inzichten in een overzichtelijk rapport en koppelt de belangrijkste bevindingen publiek terug, inclusief welke voorstellen worden opgenomen in het beleid.
- Wie: Cultuurdienst, in samenwerking met GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg.
- Wanneer: 2026
- Opvolging: Analyseverslag gepubliceerd en beleidskeuzes zichtbaar gelinkt aan input van inwoners.

Actie – Cultuurraad en inspraakmomenten als structureel klankbord

- Wat: In het kader van de opmaak van dit cultuurbeleidsplan werden op twee momenten inspraakmomenten georganiseerd voor de cultuurraad en adviesraden : zowel de gemeentebrede bevraging en als rond de inhoudelijke krachtlijnen van het ontwerp van het cultuurbeleidsplan. Tijdens deze momenten kregen inwoners, verenigingen, vrijwilligers en culturele partners de mogelijkheid om prioriteiten te bespreken, voorstellen te verfijnen en bijkomende aandachtspunten te formuleren.

De Cultuurraad en andere adviesstructuren worden structureel ingezet als klankbord bij de uitvoering en evaluatie van het cultuurbeleid. Jaarlijks wordt

minstens één overlegmoment georganiseerd waarin de voortgang van het cultuurbeleidsplan wordt toegelicht, acties worden geëvalueerd en nieuwe signalen uit het veld worden meegenomen. Zo wordt participatie verankerd in zowel de voorbereiding, uitvoering als opvolging van het beleid.

- Wie: Cultuurdienst, Cultuurraad, Rvb GC WaBo, adviesraad Bibliotheek Rozenberg, Brede School
- Wanneer: Vanaf 2026 jaarlijks, met minimaal één structureel overlegmoment per jaar.
- Opvolging: Jaarlijkse terugkoppeling van opvolging en bijsturing van acties binnen het cultuurbeleidsplan.

OD 4.2 Participatie in de uitvoering: co-creatie en mede-eigenaarschap

In Watermaal-Bosvoorde erkennen we vrijwilligers en bewoners niet louter als uitvoerders, maar als actieve mede-makers van cultuur. We maken daarbij expliciet onderscheid tussen:

1. Autonome bewonersinitiatieven die vanuit burgers zelf ontstaan en ondersteund worden zonder structurele aansturing door de gemeente of partners.
2. Vrijwilligerswerking binnen GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en cultuurprojecten, waar vrijwilligers zich engageren binnen een professionele context met duidelijke wederzijdse verwachtingen.

Deze benadering versterkt zowel burgerinitiatief als duurzame samenwerking tussen professionals en bewoners, in lijn met de principes van participatie, gedeeld eigenaarschap en commons-denken.

Autonome bewonersinitiatieven

Bewoners en vrijwilligers krijgen ruimte, ondersteuning en vertrouwen om autonoom culturele en gemeenschapsvormende initiatieven te ontwikkelen.

Bewoners ervaren GC WaBo en de Bibliotheek als plekken waar co-creatie en eigen initiatief mogelijk zijn. Vrijwilligers voelen zich gewaardeerd en niet overbevraagd, met ondersteuning op maat van hun engagement. Er ontstaat een cultuur van commons, kennisdeling en samenwerking tussen bewoners.

Actie – Faciliteren van autonome bewonersinitiatieven

- Wat: GC WaBo en Bibliotheek stellen jaarlijks ruimte en basisinfrastructuur ter beschikking voor autonome bewonersinitiatieven (tijdelijk of recurrent).
- Wie: GC WaBo & Bibliotheek, in afstemming met cultuurdienst, participatieambtenaar (advies)
- Wanneer: vanaf 2027, jaarlijks.
- Opvolging: minstens 1-2 autonome initiatieven per jaar maken gebruik van ruimtes; jaarlijkse registratie en korte evaluatiegesprekken.

Actie – Ondersteuning via laagdrempelige projectmiddelen

- Wat: voorzien van kleine projectsubsidies en/of logistieke ondersteuning (materiaal, communicatie, begeleiding) voor bewonersinitiatieven.
- Wie: cultuurdienst (coördinatie), GC en Bib (uitvoering).
- Wanneer: 2027–2031.
- Opvolging: minstens 2 ondersteunde initiatieven per jaar

Actie – Begeleiding naar commons en co-creatie

- Wat: begeleiding van bewoners bij het opzetten van commons-gerichte initiatieven (deelplekken, kennisdeling, gedeeld beheer).
- Wie: GC WaBo, Bibliotheek, participatieambtenaar (advies)
- Wanneer: pilootfase 2027–2028, evaluatie in 2028.
- Opvolging: minstens 1 pilootproject, evaluatie op haalbaarheid en mogelijke structurele verankering.

Duurzame vrijwilligerswerking

Vrijwilligerswerking binnen GC, Bibliotheek en cultuurprojecten is duurzaam, duidelijk en waarderend georganiseerd.

Vrijwilligers weten wat verwacht wordt en welke ondersteuning ze krijgen. De samenwerking tussen vrijwilligers en beroepskrachten verloopt helder en respectvol. Vrijwilligers dragen actief bij aan publiekswerking, programmatie en projecten.

Actie – Vrijwilligerscharter en rolafbakening

- Wat: Opmaak en implementatie van een vrijwilligerscharter voor GC WaBo en Bibliotheek, waarin afspraken en verwachtingen helder worden vastgelegd. Het charter omvat: Rol en taken van vrijwilligers binnen de culturele werking, aanvullend op professionele medewerkers. Rechten en waarden, inclusief respect voor diversiteit, inclusie en veilige werkomgeving. Ondersteuning en begeleiding: aanspreekpunten, vorming, coaching. Verzekering, veiligheid en aansprakelijkheid. Inspraak en feedbackmogelijkheden van vrijwilligers. Waardering en erkenning van vrijwilligerswerk (bv. bedankmomenten). Taalafspraken: het charter verwijst expliciet naar het Taalcharter (nieuwe actie)
- Wie: GC WaBo & Bibliotheek/Gemeente, met input van vrijwilligers.
- Wanneer: 2027.
- Middelen: personeelsinzet.
- Opvolging: charter goedgekeurd en gedeeld; jaarlijkse herziening indien nodig.

Actie – Bedankingsmoment en ontmoeting

- Wat: GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg organiseren jaarlijks een informeel waarderingmoment voor vrijwilligers met een terugblik op het voorbije werkjaar, een vooruitblik op nieuwe projecten en ruimte voor ontmoeting en

uitwisseling. Tijdens dit moment worden vrijwilligers expliciet bedankt en betrokken bij toekomstige plannen.

- Wie: GC WaBo & Bibliotheek.
- Wanneer: jaarlijks vanaf 2027.
- Opvolging: jaarlijkse deelnamegraad en korte tevredenheidsmeting.

Inspraak & co-creatie

Bewoners en vrijwilligers hebben structurele inspraak in aanbod, ruimtegebruik en participatieve werkvormen.

Actie – Structurele inspraakmomenten

- Wat: Vanaf 2027 organiseren cultuurdienst, GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg jaarlijks minstens één publiek inspraakmoment over het culturele aanbod, gebruik van infrastructuur en participatieve initiatieven. Dit moment wordt breed aangekondigd (via Cultuurraad, Vlaamse feestdag of afzonderlijke bijeenkomst) en biedt ruimte voor voorstellen, prioriteitenbepaling en feedback op het voorbije werkjaar. Inbreng van deelnemers wordt systematisch geregistreerd, opgevolgd (contactgegevens wordt opgenomen en voorstellen krijgen opvolgmailltje) en vertaald in concrete acties of terugkoppeling.
- Wie: cultuurdienst, GC WaBo, Bibliotheek, brede school, participatieambtenaar (advies).
- Wanneer: vanaf 2027.
- Opvolging: minstens 1 momenten/jaar, met verslag en terugkoppeling.

Indicatoren

De gemeente Watermaal-Bosvoorde zet doelgericht in op een ruime en diverse participatie van de bevolking bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het Nederlandstalig cultuurbeleidsplan. Participatie wordt daarbij opgevat als een continu proces, met verschillende vormen en niveaus van betrokkenheid, afgestemd op doelgroepen, levensfasen en draagkracht van inwoners en partners.

Tijdens de voorbereidingsfase wordt de bevolking betrokken via laagdrempelige bevragingen, participatiemomenten, overleg met adviesraden en structureel overleg met lokale verenigingen, vrijwilligers en cultuurpartners. Deze input wordt gebruikt om noden, verwachtingen en prioriteiten in kaart te brengen en te vertalen naar strategische en operationele doelstellingen.

In de uitvoeringsfase wordt participatie versterkt door bewoners, verenigingen en vrijwilligers actief te betrekken als mede-makers, partners of initiatiefnemers van culturele activiteiten en projecten. GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en de gemeentelijke cultuurdienst creëren hiervoor ruimte via open oproepen, samenwerkingen, gedeeld gebruik van infrastructuur en ondersteuning op maat. Bijzondere aandacht gaat naar het bereiken van groepen die minder vanzelfsprekend participeren aan cultuur, onder meer door samenwerking met sociale, educatieve en wijkgerichte partners.

De evaluatie van het cultuurbeleidsplan gebeurt op regelmatige basis en combineert kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren. Daarbij wordt gekeken naar onder meer het bereik van activiteiten, de diversiteit van deelnemers, de mate van betrokkenheid van bewoners en partners, en de ervaren impact op ontmoeting, participatie en culturele beleving. Feedback van deelnemers, vrijwilligers en partners wordt actief verzameld via gesprekken, evaluatiemomenten en bestaande overlegstructuren, en meegenomen in de jaarlijkse opvolging en bijsturing van het actieplan.

De indicatoren en gewenste resultaten worden verder geconcretiseerd en opgevolgd via het verplichte Vlaamse sjabloon voor doelstellingen en acties, in afstemming met de richtlijnen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Op die manier bewaakt de gemeente zowel de meetbaarheid als de inhoudelijke kwaliteit van participatie binnen het lokaal cultuurbeleid

Informatie naar de burger

De gemeente Watermaal-Bosvoorde informeert haar inwoners actief en transparant over het Nederlandstalig cultuurbeleidsplan en de uitvoering ervan. Het cultuurbeleidsplan wordt publiek ontsloten via de digitale kanalen van de gemeente en haar Nederlandstalige cultuurpartners, waaronder de gemeentelijke website, de websites en nieuwsbrieven van GC WaBo en Bibliotheek Rozenberg, en de gezamenlijke cultuurcommunicatiekanalen. Daarnaast wordt het plan toegelicht en onder de aandacht gebracht via gerichte communicatie naar inwoners, verenigingen en partners, onder meer bij publieksmomenten, overlegstructuren en participatieve raden (vb. cultuurraad). De communicatie over het cultuurbeleidsplan sluit aan bij de bredere communicatiestrategie van het lokaal cultuurbeleid, zoals uitgewerkt in hoofdstuk Cultuurcommunicatie, waarin wordt ingezet op duidelijke, herkenbare en toegankelijke informatie voor diverse doelgroepen. Op die manier worden inwoners niet alleen geïnformeerd, maar ook uitgenodigd om het cultuurbeleid te volgen, eraan deel te nemen en er actief mee vorm aan te geven.

Specifieke doelstellingen

Gemeentelijke cultuurdienst

Actie – Ondersteuning lokale kunstenaars

- Wat: Vanaf september 2026 ontwikkelt de dienst Cultuur een jaarlijkse tentoonstellingspolitiek om lokale kunstenaars structureel zichtbaarheid te geven. Dit omvat: organisatie van minstens twee tentoonstellingsmomenten per jaar in gemeentelijke locaties (bv. Hooghuis of andere publieke ruimtes); minstens één gezamenlijk tentoonstellingsproject per jaar met meerdere lokale kunstenaars; ondersteuning van een jaarlijkse verkoopmoment (bv. ArCaDo), waarbij lokale kunstenaars hun werk kunnen presenteren en verkopen.
- Wie: dienst Cultuur samen met de lokale kunstenaars.
- Wanneer: vanaf september 2026
- Opvolging: monitoring van het aantal bezoekers en deelnemers

Actie – Ondersteuning een lokaal kunstenaarsinitiatief

- Wat: Vanaf september 2026 ondersteunt de dienst Cultuur jaarlijks minstens één wijkgericht kunstenaarsinitiatief of kunstenaarsparcours, georganiseerd door lokale kunstenaars en bewoners. De ondersteuning omvat logistieke begeleiding, communicatie en beperkte financiële ondersteuning. Het initiatief vertrekt vanuit een concrete lokale vraag of wijkdynamiek.
- Wie: dienst Cultuur samen met de lokale kunstenaars en inwoners.
- Wanneer: vanaf september 2026
- Opvolging: Monitoring van het aantal bezoekers.

Actie – Erkenning van een personaliteit uit de kunstwereld

- Wat: Vanaf 2026 organiseert de dienst Cultuur jaarlijks een officieel erkenningsmoment voor een (historische) lokale kunstenaar, culturele persoonlijkheid of betekenisvol cultureel initiatief dat bijdraagt aan het culturele imago van Watermaal-Bosvoorde. Dit moment wordt gekoppeld aan een publieke ceremonie of culturele activiteit.
- Wie: dienst Cultuur.
- Opvolging: Monitoring van de aantal deelnemers.

Actie – Openluchtactiviteit rond film

- Wat: Vanaf zomer 2026 organiseert de dienst Cultuur jaarlijks minstens één openluchtfilmvertoning in samenwerking met het Franstalig gemeenschapscentrum en een gespecialiseerde filminstelling (bv. Libération Film), in aansluiting bij het gewestelijk initiatief Bruxelles fait son cinéma. De programmatie focust op kwaliteitsvolle karakterfilms.
- Wie: dienst Cultuur, het Franstalige gemeenschapscentrum en een gespecialiseerde filminstelling (Libération film)

- Wanneer: vanaf zomer 2026
- Opvolging: Monitoring van het aantal bezoekers.

Actie – Activiteiten rond muziek

- Wat: Uit de bevraging bleek een grote vraag naar muziekactiviteiten. Vanaf lente 2026 organiseert de dienst Cultuur jaarlijks minstens zes muziekactiviteiten in diverse genres (klassiek, jazz, wereldmuziek, lokaal talent), verspreid over verschillende locaties in de gemeente (bv. Sint-Clemenskerk, Jazz au Marché, publieke ruimte). Doel is publieksverbreding en kennismaking met cultuur.
- Wie: dienst Cultuur met externe partners.
- Wanneer: vanaf lente 2026
- Opvolging: Monitoring van het aantal deelnemers.

Actie – Jaarlijkse erfgoedactiviteit Watermaal-Bosvoorde

- Wat: Vanaf 2026 organiseert de dienst Cultuur jaarlijks minstens twee erfgoedactiviteit rond het lokale materiële of immateriële erfgoed van Watermaal-Bosvoorde. Dit kan onder meer een erfgoedwandeling (interieur, tuinen, architectuur, Cités-Jardins, historische gebouwen), een lezing, tentoonstelling of participatief project zijn in samenwerking met inwoners en erfgoedpartners. De activiteit belicht telkens een specifiek historisch thema, bvb. de co-operatieve woonvereniging, persoonlijkheden in de gemeente, of wijk en maakt het lokale erfgoed toegankelijk voor een breed publiek.
- Wie: Dienst Cultuur (coördinatie), in samenwerking met lokale erfgoedverenigingen, heemkundige kringen, GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg en betrokken inwoners.
- Wanneer: Jaarlijks vanaf 2026.
- Opvolging / Indicatoren: aantal activiteiten, aantal deelnemers.

Gemeenschapscentrum Wabo

Actie – Jaarlijkse reguliere werking van GC WaBo

Wat: Jaarlijks verderzetten, versterken en zichtbaar maken van de vaste reguliere werking van GC WaBo, bestaande uit een breed, laagdrempelig en buurtgericht aanbod voor alle doelgroepen. Het aanbod van WaBo telde in 2024: 389 activiteiten met in totaal 9.424 deelnemers. 206 waren eigen activiteiten, met 5.949 deelnemers. De receptieve werking bestond uit 183 activiteiten, met 3.475 deelnemers. Deze werking omvat onder meer:

- Actief onthaal en informatiepunt
 - klantvriendelijk en warm onthaal, infobalie, infohoek en verspreiding van het infoblad
 - WaBo als toegankelijk aanspreekpunt voor allerlei vragen van cultuur tot onderwijs, activiteiten en buurtvragen
- Educatief aanbod & permanente vorming
 - aanbod van workshops, cursussen, lezingen, projecten en vorming voor volwassenen
 - vaste activiteiten zoals conversatietafel Nederlands en Engels, conditieturnen, naai-atelier, yoga,....
- Jeugdwerking WaboDam (+4 tot 15 jaar)
 - creatie van een regulier aanbod voor kinderen uit het Nederlandstalig onderwijs in samenwerking met GC Den Dams
 - een aanbod van workshops, naschoolse activiteiten en speelweken
 - focus op natuur, beweging, creativiteit, duurzaamheid en oefenkansen Nederlands
- Cultureel & kunsteducatief aanbod voor scholen
 - streefdoel is om jaarlijks elke leerling van de opvangklas tot en met het zesde leerjaar uit de Nederlandstalige scholen van Watermaal-Bosvoorde minstens een culturele beleving per jaar aan te bieden
 - een jaarlijks aanbod van voorstellingen, kunsteducatieve workshops, musea bezoeken en film afgestemd op elke leeftijdsgroep en de Brusselse context
- W'OUT project
 - W'OUT biedt iedereen de kans om kennis te maken met de prachtige natuur van het Zoniënwoud. W'OUT is de benaming van een aanbod van buitenactiviteiten: activiteiten rond natuurbeleving: yoga/meditatie in het bos, nordic walking, boskoffers, lespakketten, workshops, al of niet begeleid.
 - het is een project van het gemeenschapscentrum WaBo, in samenwerking met lokale en bovenlokale partners, N22, Sport in Brussel en jeugddienst VGC.
 - organisatie van de jaarlijkse Zoniënmars, hét grote wandelevent van GC WaBo met artistieke interventies. Een bovenlokale activiteit voor Brusselse families (en ook ver daarbuiten) in samenwerking met vier 3 gemeenschapscentra van regio Oost, N22, Sport in Brussel, Sport in Vlaanderen, Muziekpublique

- infohoek Zoniënwoud
 - ontwikkeling van kunsteducatieve bosspelen en -workshops
- WaBo+ i.s.m. LDC Zoniënzorg
 - een aanbod van activiteiten samengesteld in samenwerking met het Lokaal dienstencentrum Zoniënzorg
- Solidariteitsacties
 - ondersteuning van de jaarlijkse actie Brussel Helpt
 - ondersteunen van lokale & bovenlokale solidariteitsacties en -projecten
 - ondersteuning van de werkgroep Vrede en Ontwikkeling bij zijn aanbod van acties rond 11.11.11
- Ontmoetingsactiviteiten versterken
 - Samen het Weekend in, breicafé, textielatelier, expo's, koffie- en soepmomenten
 - intergenerationele en culturele ontmoetingen
 - tuinapero's, open bar, familiezonntag
- Duurzaamheid
 - Workshops Leef Bewust
 - inzetten op natuurbeleving via sport, beweging en kunst
 - fairtrade & lokale producten, geefkast, circulaire initiatieven
- Creatief talent & makers
 - ondersteuning van lokale makers
 - ruimte voor residenties en artistieke trajecten
- Receptieve werking
 - ruimtegebruik door vaste verenigingen, clubs, collectieven en externe organisaties o.a. schaakclub, artiestencollectief, lezingen, studiedagen
 - zaalgebruik voor kleuters van Sint-Jozefsschool (turnmomenten)
 - opslagruimte en douches voor MTB tochten Sport in Brussel
- Vrijwilligers en verenigingen versterken en belangenbehartiging
 - werving, ondersteuning, coaching en participatie van vrijwilligers in activiteiten
 - GC WaBo ondersteunt lokale verenigingen, collectieven en andere initiatieven met info, logistieke middelen en materiaal
- Dienst in Huis: Bibliotheek Rozenberg in WaBo
 - Bibliotheek Rozenberg heeft al jaar en dag een antenne/uitleenpost in GC WaBo
 - voor boeken tijdens speelweken, voor en na de schoolprogrammatie, workshops op eigen events, open-deurdagen doet GC WaBo beroep op de antenne in WaBo
- Wie: GC WaBo (coördinatie), in samenwerking met Bibliotheek Rozenberg, GC Den Dam (jeugdwerking), LDC Zoniënzorg, lokale en bovenlokale partners, verenigingen, Brede School, N22 en Sport in Brussel, Huis van het Kind, cultuur-, jeugd- en sportdienst, vrijwilligers en buurtbewoners.
- Wanneer: Doorlopend, jaarlijks.
- Opvolging: Jaarlijkse registratie van activiteiten, deelnemers en bereik; feedback van deelnemers en partners; evaluatie van de vaste werking en bijsturing op basis van nieuwe noden en kansen.

Bibliotheek Rozenberg

Acties die reeds in 2025 werden geïnitieerd - verderzetting en/of uitbreiding in de komende jaren:

Actie - Inrichting en activering van bibliotheekstuin als verblijfs- en recreatieve ruimte.

- Wat: Ontwikkelen van collectieve kruidentuin in de bibliotheektuin, investeren in permanent tuinmeubilair.
- Wie: Bibliotheek Rozenberg, met inzet van vrijwilligers.
- Wanneer: Lente van 2025 geïnitieerd, uitbreiding in lente 2026
- Opvolging: Monitoring van gebruikers

Actie - Organiseren van open, omkaderde collectieve leesmomenten

- Wat: Organiseren van 'Silent Reading'-momenten, in samenwerking met andere bibliotheken uit het Brussels netwerk. Bijeenkomsten, voor iedereen die dat wil, om samen in stilte - en in elkaars gezelschap - een beetje te lezen.
- Wanneer: Twee keer per maand, tijdens de zomermaanden, in de tuin. Geïnitieerd in 2025, verderzetting vanaf zomer 2026.
- Opvolging: Twee leesmomenten organiseren in de maanden juli, augustus en september. Monitoring participanten.

Actie - Organiseren van studieplekken tijdens de blokperiode, in samenwerking met partnerorganisaties.

- Wat: Organiseren van 'Study Spaces' in de bibliotheek, in samenwerking met studentenorganisatie Brik.
- Wanneer: Geïnitieerd in zomer 2025, verderzetting tijdens winter- en zomer blokperiodes.
- Opvolging: Minstens 10 studenten tijdens de blokperiode hun weg laten vinden naar de bib om te studeren. Monitoring van aantal bereikte studenten en opvolging van reservaties (via Brik-platform).

Actie - Tegemoetkoming aan leatuurvraag bij weinig- tot niet-mobiele personen in Watermaal-Bosvoorde.

- Wat: Investeren in inleverbus buiten de bibliotheek en inzetten op Boek-aan-huis-project, om gewenste boeken thuis te bezorgen.
- Wanneer: Vanaf september 2026
- Opvolging: Monitoring van aantal boek-aan-huis-leveringen.

Actie - Opzetten van maandelijkse digipunten in de bibliotheek om tegemoet te komen aan de groeiende digitale kloof en digitale ongeletterdheid.

- Wat: Opzetten van een maandelijks digipunt in de bibliotheek, waar bezoekers terecht kunnen met hun praktische, digitale vragen of moeilijkheden. In samenwerking met Bibliotheken Zonder Grenzen.
- Wanneer: Geïnitieerd in najaar 2025, verderzetting in 2026.

- Opvolging: Monitoring van aantal gebruikers, jaarlijkse evalatiemomenten met vrijwilligers.

Actie - Investeren in gespecialiseerde collectie rond taalontwikkeling, aangepast aan de noden en wensen van haar gebruikers.

- Wat: Stapsgewijs investeren in een collectie taalcursussen voor Volwassenen en voor Jeugd, met monitoring van gebruik en in samenwerking met Huis van het Nederlands en NT2-werkgroep.
- Wanneer: Vanaf september 2026.
- Opvolging: Monitoring van aantal gebruikers, de gebruikte collectie en directe feedback van gebruikers. Collectie ook laten voldoen aan de criteria die Het Huis van het Nederlands hanteert bij de evaluatie van collecties.

Acties die in 2026 of later worden geïnitieerd:

Actie - Openingsuren beter aanpassen aan de bezoekers.

- Wat: Openingsuren aanpassen aan de werk-/school-/hobby-uren, met grotere flexibiliteit tijdens onze sluitingsuren voor studenten en klassen.
- Wanneer: Tegen eind 2026 bevraging rond openingsuren organiseren. In het najaar van 2027 uitvoeren van nieuwe openingsuren en aanpassen van signalisatieborden, website, ...
- Opvolging: D.m.v. monitoring van bezoekersaantallen en directe feedback - minstens 30 participanten van de bevraging.

Actie - Bibliotheekruimte gebruiken voor recreatieve momenten voor jong & oud, voorbij lectuur.

- Wat: Organiseren van schaak- en puzzelmomenten in de bibliotheek om jongeren en senioren de weg naar de bibliotheek te laten vinden.
- Wanneer: Maandelijks, vanaf april. Materiaal verzamelen begin 2026.
- Opvolging: monitoring deelnemers en directe feedback.

Actie - Netwerk van senioren-vrijwilligers organiseren om voor te lezen tijdens klasbezoeken in de bibliotheek.

- Wat: Open-call organiseren om senioren in Watermaal-Bosvoorde warm te maken om te komen voorlezen in de bibliotheek tijdens structurele klasbezoeken.
- Wanneer: Vanaf september 2026.
- Opvolging: Minstens drie senioren bereiken en engageren, die elk minstens drie keer per jaar willen komen voorlezen/andere activiteiten begeleiden. Monitoring van aantal bereikte senioren en opvolging van langetermijn vrijwilligers.

Actie - Organiseren van open, intergenerationele voorleesmomenten.

- Wat: Organiseren van open voorleesmomenten - verderzetten van de maandelijkse vertelhalfuurtjes. Daarbij aanvullend senioren betrekken bij vertelmomenten tijdens klasbezoeken.
- Wanneer: Tijdens de geplande klasbezoeken, beginnend vanaf september 2026.
- Opvolging: Bijhouden van vertelmomenten.

Actie - Organiseren van twee intergenerationele activiteiten in de bibliotheek per jaar.

- Wat: Organiseren van jaarlijks verhalenkamp in de zomer voor kinderen, waarbij we grootouders actief betrekken om ook deel te nemen. Organiseren van jaarlijks tuinfeest in de zomer met zowel activiteiten voor jong als voor oud.
- Wanneer: Elke zomer, vanaf zomer 2026.
- Opvolging: Opvolging van aantal jonge en oude deelnemers bij de evenementen.

Actie - Nauwere samenwerking met de adviesraad rond organisatie, bibliotheekwerking en input activiteiten.

- Wat: Organiseren van structurele 'brainstorm'-momenten met adviesraad (minstens 2 per jaar), rond de organisatie van de bibliotheek en uitwisselen van ideeën rond activiteiten, evenementen, en andere ideeën rond de bibliotheek.
- Wanneer: Vanaf september 2026
- Opvolging: Monitoring van aantal brainstorm-momenten en verslagen. Opvolging van de ideeën die uit de brainstorm-momenten komen.

Actie - Nauwere samenwerking met Brede School om beter te kunnen beantwoorden aan de actuele noden rond taalontwikkeling in de Nederlandstalige scholen in Watermaal-Bosvoorde.

- Wat: Plannen van tweejaarlijkse overlegmomenten met Brede School-coördinator, met focus op taalontwikkeling in de scholen.
- Wanneer: Vanaf september 2026
- Opvolging: Verslag.

Actie - Opzetten van netwerk met bestaande conversatietafels om hen de weg te laten vinden naar de bibliotheek.

- Wat: Netwerk opstellen met bestaande conversatietafels en minstens één conversatietafel per jaar in de bibliotheek organiseren. Aanleveren van boekenpakketten rond bepaald conversatiethema.
- Wanneer: Vanaf september 2026.
- Opvolging: Monitoring van bijeenkomsten van conversatietafels in de bibliotheek.

Actie - Betere samenwerking met de Franstalige bibliotheek om Nederlandslustigen beter te bereiken en interesse voor het Nederlands en/of meertaligheid op te krikken bij de bibliotheekgangers in Watermaal-Bosvoorde.

- Wat: Minstens één activiteit per jaar organiseren in samenwerking met de Franstalige bibliotheek, waarbij zowel het Frans als het Nederlands in evenwichtige mate wordt gehanteerd. Ook betere doorverwijzing tussen de twee bibliotheken faciliteren.
- Wanneer: Vanaf september 2026.
- Opvolging: Evaluatie van de activiteiten.

Actie - Opzetten van nieuwe sociale media, in gedeelde communicatiestijl van de dienst cultuur en gericht op de Watermaal-Bosvoordenaar.

- Wat: Oprichten van profiel van de bibliotheek op het digitaal communicatiekanaal 'Hoplr', gericht op buurtnetwerken.
- Wanneer: Vanaf april 2026.
- Opvolging: Opvolging statistieken en bereik via Hoplr, evaluatie samen met communicatiemedewerker.

Actie - Inzetten op openbaar maken van kruidentuin.

- Wat: Inzetten op communicatie naar de buurt toe, ook buiten het bibbezoekersbestand, over de toegang tot en het gebruik maken van de kruidentuin.
- Wie: Bibliotheek Rozenberg
- Wanneer: Lente 2026
- Opvolging: Monitoring gebruikers, bijhouden van communicatie

Actie - Organiseren van minstens vier activiteiten per jaar in de bibliotheektuin, gericht op verschillende doelgroepen (kinderen, jongeren, volwassenen, senioren).

- Wat: We organiseren als bibliotheek minstens vier activiteiten per jaar die integraal in de bibliotheektuin zullen plaatsvinden, bijvoorbeeld: jaarlijks tuinfeest met activiteiten voor jong en oud, verhalen-zomerkamp voor kinderen, zomerse Silent Reading-momenten i.s.m. OBiB voor jongvolwassenen en volwassenen, voorleeshalfuurtjes in de tuin, ...
- Wie: Bibliotheek Rozenberg
- Wanneer: Vanaf lente en zomer 2026, verderzetting in lente en zomer 2027.
- Opvolging: Monitoring van participanten en evaluatiemomenten achteraf.

Actie - Organiseren van minstens drie activiteiten per jaar in de bibliotheektuin, die ook rond ecologisch bewustzijn en het gebruik van de tuin draaien.

- Wat: We organiseren als bibliotheek minstens drie activiteiten per jaar die integraal rond ecologie en/of onze bibliotheektuin zullen draaien, bijvoorbeeld: workshop rond kruiden in onze kruidentuin, workshop vogelhuisjes bouwen voor in de tuin en elders in Watermaal-Bosvoorde, workshop rond insectenhotel, ...
- Wie: Bibliotheek Rozenberg
- Wanneer: Vanaf september 2026, met de activiteiten verspreid over het hele jaar.
- Opvolging: Monitoring aantal participanten en evaluatiemomenten achter (samen met eventuele externe partners).

Afstemming op andere plannen

Klimaat Actie Plan (KAP) – Watermaal-bosvoorde

Het Klimaatplan van Watermaal-Bosvoorde heeft als centrale doelstelling het verminderen van de ecologische voetafdruk van de gemeente en het versterken van de veerkracht van mens en omgeving, met aandacht voor duurzame mobiliteit, biodiversiteit, energie, circulair denken en burgerparticipatie. Deze doelstellingen sluiten nauw aan bij de ambities van het cultuurbeleidsplan 2026–2031, dat cultuur inzet als een maatschappelijke en verbindende kracht binnen lokale transitie.

Het cultuurbeleidsplan vertaalt de doelstellingen van het Klimaatplan niet louter naar sensibilisering, maar naar beleefbare, participatieve en gemeenschapsvormende processen. Waar het Klimaatplan inzet op gedragsverandering, collectieve verantwoordelijkheid en lokale betrokkenheid, biedt cultuur ruimte voor ontmoeting, verbeelding en experiment.

1. Bewustwording en gedragsverandering

Het Klimaatplan streeft naar een verhoogd ecologisch bewustzijn en duurzaam gedrag bij inwoners. Het cultuurbeleidsplan sluit hierop aan door: culturele en educatieve activiteiten te organiseren rond natuur, klimaat en duurzaamheid; kunst, cultuur en erfgoed te gebruiken om complexe thema's toegankelijk en bespreekbaar te maken; inwoners niet alleen te informeren, maar actief te betrekken als deelnemers en mede-makers.

→ Cultuur fungeert hierbij als een laagdrempelige ingang tot klimaatthema's en versterkt het draagvlak voor duurzame keuzes.

2. Participatie en collectief engagement

Een kernambitie van het Klimaatplan is het activeren van bewoners en lokale netwerken rond klimaat- en transitie-initiatieven. Het cultuurbeleidsplan versterkt dit door: bewonersinitiatieven rond vergroening, duurzaamheid en circulair denken te ondersteunen; cultuurplekken (GC WaBo, Bibliotheek Rozenberg, publieke ruimte) open te stellen als ontmoetings- en experimenteerruimte; samenwerking te stimuleren tussen cultuurpartners, klimaatdiensten, scholen en verenigingen.

→ Zo draagt cultuur bij aan sociale cohesie en gedeeld eigenaarschap binnen de klimaattransitie.

3. Publieke ruimte, natuur en biodiversiteit

Het Klimaatplan benadrukt het belang van groen, biodiversiteit en kwalitatieve publieke ruimte. Het cultuurbeleidsplan sluit hierop aan door:

- natuur en groene ruimte te benaderen als culturele en sociale plekken;

- culturele activiteiten te organiseren in en rond parken, tuinen en het Zoniënwood;
 - aandacht te hebben voor de beleving van landschap, erfgoed en omgeving.
- Deze aanpak versterkt zowel de zorg voor natuur als de verbondenheid van inwoners met hun leefomgeving.

4. Duurzaam organiseren en voorbeeldfunctie

Het Klimaatplan stimuleert duurzame praktijken binnen gemeentelijke werking. Het cultuurbeleidsplan neemt hierin een voorbeeldrol op door:

- principes van duurzaam organiseren te integreren in de cultuurwerking (materiaalgebruik, afval, mobiliteit); lokale handel steunen.
- samen te werken met klimaat- en milieupartners bij de uitwerking van projecten;
- duurzaamheid structureel mee te nemen in evaluatie en bijsturing van acties.

5. Complementariteit en beleidscoherentie

De strategische doelstelling “Watermaal-Bosvoorde als groene halte waar natuur, cultuur en mensen samenkomen” vormt het expliciete raakvlak tussen beide plannen. Cultuur versterkt de doelstellingen van het Klimaatplan door ze te vertalen naar menselijke schaal, lokale verhalen en collectieve beleving, en draagt zo bij aan een samenhangend en coherent gemeentelijk beleid.

→Link naar het klimaatplan op de gemeentelijke website: https://watermael-boitsfort.be/fr/fichiers/transition/rapport-pac_2024_nl.pdf

Gemeentelijke Brede School Plan

Het cultuurbeleidsplan 2026–2031 van Watermaal-Bosvoorde wordt uitgewerkt in nauwe samenhang met het Actieplan Brede School. Beide beleidskaders vertrekken vanuit een gedeelde ambitie om kinderen en jongeren maximale ontwikkelkansen te bieden binnen hun brede leefomgeving, in samenwerking met onderwijs, vrije tijd, welzijn en cultuur.

Het cultuurbeleid sluit aan bij de werkwijze van de Brede School door in te zetten op participatie, vraaggestuurd werken en netwerkvorming. In overleg met scholen en partners worden kinderen en jongeren betrokken bij het in kaart brengen van hun vrijetijdsbesteding en hun beleving van de gemeente en de buurt. Deze inzichten vormen een belangrijke basis voor de verdere ontwikkeling en bijsturing van het culturele en vrijetijdsaanbod.

Daarnaast wordt cultuur verbonden met beweging, spel, erfgoed en ontmoeting. Initiatieven in de publieke ruimte kunnen de toegankelijkheid en de zichtbaarheid van cultuur in het dagelijkse leven van kinderen en gezinnen versterken. We zetten expliciet in op samenwerking met een breed netwerk van partners, waaronder scholen, kinderopvang, sport, jeugd, gemeenschapscentra, bibliotheek en welzijnsorganisaties.

Maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren, binnen en buiten de school(m)uren

Cultuur als onderdeel van de brede schoolwerking

- We maken een overzicht van de huidige cultuurparticipatie van de 3 Nederlandstalige scholen. We bekijken welke noden er leven naast het aanbod van Schoolpodium Oost/GC WaBo en de bib. Hiervoor kunnen we op zoek gaan naar bijkomende cultuuraanbieders.
- De Brede School bevraagt de directies. We stemmen af met de cultuurdienst, WaBo en de bib om de hiaten op te vullen en eventueel bijkomende partners te vinden.
- Wie : Brede School met de scholen
- Opvolging : overzicht cultuurparticipatie

Gelijke toegang tot cultuur en vrijetijdsaanbod voor kwetsbare gezinnen

- GC WaBo, de bibliotheek en de muziekacademie voorzien reeds een aanbod aan een voordelig tarief voor gezinnen met een beperkt inkomen. We maken dit beter bekend en leiden toe.
- Zorgcoördinatoren en leerkrachten zijn op de hoogte van de voordelige tarieven zodat ze kunnen doorverwijzen. We werken outreachend, vooral in de wijken met kwetsbare bewoners, om de gezinnen en hun noden beter te leren kennen. In het kader van 'Playcation' diende Studioludiek een projectaanvraag in om een aanbod te voorzien in de sociale woonwijken in de

zomer van 2026. Jaarlijks organiseren we in april samen met de verschillende partners een Buitenspeeldag. Dit is een ideale gelegenheid om het (vakantie)aanbod in de kijker te zetten.

- Wie : Brede School, gemeente, scholen, GC WaBo, bib en andere partners
- Opvolging : bereik kwetsbare groepen

Cultuur versterkt ontmoeting, welzijn en talentontwikkeling van jongeren

Kinderen als actieve cultuurmakers

- Voor de kinderen van 8 tot 12 jaar is er een theaterlab in GC WaBo en een muziekaanbod van GO-muziekacademie Etterbeek. Voor speelweken in GC WaBo wordt vaak beroep gedaan op organisaties met een creatieve insteek. We bekijken of er interesse is om het aanbod te verruimen naar andere kunstvormen en leeftijdsgroepen.
- De Brede School bevroegt kinderen en ouders zodat we samen met GC WaBo, de bib en eventueel bijkomende partners het aanbod kunnen uitbreiden. De Brede School organiseert workshops in de scholen om kinderen warm te maken voor cultuur in hun vrije tijd.
- Wie : Brede School, GC WaBo, cultuur- en jeugdpartners
- Opvolging : resultaten bevraging en aangepaste programmatie

Cultuur draagt bij aan de taalvaardigheid van de kinderen

- Voor de scholen is het versterken van het Nederlands van de kinderen een prioriteit voor de Brede School-werking. Ook GC WaBo en de bib zetten hier op in. Cultuur is een ideale vorm om dit te bewerkstelligen. We bevragen kinderen en ouders waar hun interesses liggen en sturen het aanbod bij.
- In 2026 loopt er een samenwerking met Jeugd & Stad om klassen in de 3 scholen te bevragen. We doen dit eveneens met de ouders. Met deze resultaten kunnen we doelgerichter partners aantrekken en een aanbod programmeren.
- Wie : Brede School, JES, cultuurpartners
- Opvolging : resultaten bevragingen, aangepaste programmatie

Sterke netwerken rond kinderen, gezinnen en scholen

Cultuurpartners als vaste schakels in het Brede School-netwerk

- De bibliotheek en GC WaBo maken deel uit van de stuurgroep van de Brede School. We komen gemiddeld 3 keer per jaar samen en maken samen jaarlijks een actieplan op.
- Het actieplan van de Brede School wordt jaarlijks afgetoetst aan het cultuurbeleidsplan zodat beide plannen elkaar versterken.
- Wie : Brede School, gemeente
- Opvolging : jaarlijks actieplan Brede School

Heldere communicatie naar ouders en kinderen

- We bundelen de informatie die interessant is voor gezinnen in een tweemaandelijks nieuwsbrief. Het cultuuraanbod krijgt hierin een plaats.
- We onderzoeken hoe deze nieuwsbrief beter verspreid kan worden en of er aanvullende kanalen mogelijk zijn.
- Wie : Brede School, Cultuurdienst
- Opvolging : bereik en feedback gezinnen

Bijlagen

- Bevraging Cultuur : resultaten & analyse
- Advies – Raad van bestuur GC WABO
- Advies – Bibliotheekraad Rozenberg
- Advies – Cultuurraad